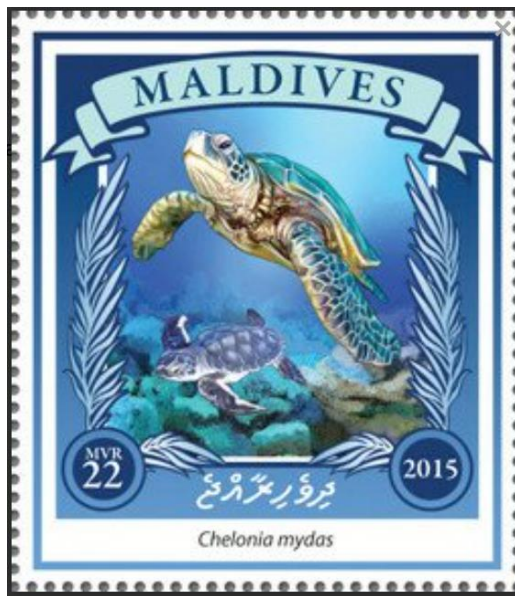

Kántás Balázs

PÁNCÉLOS FILATÉLIA III.

TENGERI TEKNŐSÖK BÉLYEGEKEN

Az elektronikus bélyegkatalógus összeállítója, szerzője:

Dr. Kántás Balázs PhD
muzeológus, Bélyegmúzeum
ORCID-azonosító: 0000-0003-0927-772X

ISBN

Felelős kiadó:

Dr. Zsávolya Zoltán PhD

HUNGARICA ELECTRONICA

BUDAPEST, 2024

MOTÍVUMFILATÉLIAI BEVEZETŐ

EGY RÖVID

MOTÍVUMBÉLYEG-KATALÓGUS ELÉ

Bár ez a vélemény meglehetősen szubjektív egy jelenleg, a jelen kézirat elkészítése idején éppen filatéliai szakterületen dolgozó történész, muzeológus-levéltáros-könyvtáros tollából, vagy mindenesetre billentyűzetéből, de a bélyeggyűjtés kétségtelenül máig az egyik legnagyobb változatosságot, szellemi és esztétikai élményt kínáló értelmiségi hobbitevékenységek közé tartozik annak ellenére, hogy az utóbbi évtizedekben mind idehaza, mind a nemzetközi szintén kétségtelenül veszített a népszerűségéből. Ez még akkor is így van, ha világunk gyors fejlődése, digitalizációja és automatizációja a

bélyeget, ezt a hagyományosan papíralapú dokumentum/irat-/aprónyomtatvány-típust is új társadalmi kontextusba helyezi, új fajtáinak megjelenését idézi elő, és új társadalmi, hivatali és kulturális funkciókat kölcsönöz neki. Az 1840-től megjelent mintegy 600 ezer bélyeg (és számtalan egyéb filatéliai tárgy, elsőnap boríték, levelezőlap, képeslap stb.) motívumokban gazdag, távoli országok történelmébe, hagyományaiba és kultúrájába betekintést engedő világa szinte kimeríthetetlen, és többek között az a csodálatos benne, hogy az újabb és újabb kibocsátások révén folyamatosan bővül. Az eredetileg kizárólag postai bérmentesítésre szolgáló, apró, színes, grafikai ábrát tartalmazó értékpapírok állami és magán postaszolgálatok általi folyamatos kibocsátása mára elsősorban inkább a gyűjtői igényeket szolgálja ki, új és új, sokszor egyre hivatkozottabb és formabontóbb grafikai tartalommal a hivatali

okmányfunkció, postai bérmentesítés helyett. Gyűjtésével, történetének, motívumainak és nyomdai, technikai előállításának tanulmányozásával pedig önálló történeti segédtudomány, a filatélia foglalkozik.¹

Tematikus bélyeggyűjtésnek (ennek talán egy szűkebb területét pedig elsősorban Magyarországon motívum-gyűjtésnek, illetve motívumfilatéliának – angolul jellemzően *topical philately*, *topical stamp collecting* vagy *thematic stamp collecting*) azt a filatéliai ágat, gyűjtési és érdeklődési területet nevezzük, amikor valaki csak egy témába tartozó bélyegeket gyűjt, illetve tanulmányoz.² Ide tartozik az eseményfilatélia is, amely

¹ James MACKAY, *Bélyegek és bélyeggyűjtés*, ford. HARSÁNYI Luca – IGNÁCZ Krisztián, Budapest, Kossuth Kiadó, 2008.

² ² Magyarországon számos jó színvonalú motívumfilatéliai könyv, illetve tematikus kiállítási katalógus megjelent. Például lásd:

évfordulókat, eseményeket (sportesemények, hadi események, születési évfordulók stb.) ábrázoló bélyegek gyűjtését jelenti. A tematikus filatéliát és a motívumfilatéliát régebben azonos gyűjtési területnek tekintették, mára azonban két önálló, egy tágabb és egy szűkebb filatéliai ágról van szó.³ A kettőt persze olykor

ÁCS Imre, *Magyarország hadtörténelme bélyegeken*, Budapest, Honvéd Kiadó, 1998.

Dr. ZOLTÁN János, *Vadászat bélyegeken*, Magánkiadás, Budapest, 2002.

Dr. FORGÓ Béla, *Festmények és grafikák Magyarország bélyegein*, Budapest, MP Press Bt, 2003.

SZABÓ Jenő, *Bélyegrapszódia* [A Bélyegmúzeum zenét és zeneszerzőket megjelenítő bélyegekből készült, tematikus bélyegkiállításának katalógusa], Budapest, Bélyegmúzeum, 2015.

³ Erre egyébként a jeles magyar filatelista, Bánás Artúr, a Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetsége Tematikus Szakosztályának elnöke hívta fel a jelen, immár több tematikus és motívumkatalógus bevezetőjeként különböző változatokban megjelent esszé szerzőjének

nehéz elhatárolni egymástól, azonban a tematikus gyűjtés elvileg valamely (tágabb) témához kapcsolódó bélyegek és egyéb filatéliai tárgyak gyűjtését (pl. postatörténet, repüléstörténet, közlekedés stb.) jelenti, tehát a bélyegek tematikus alapon való gyűjtése és tanulmányozása az úgynevezett tematikus filatélia, míg a motívumgyűjtés vagy motívumfilatélia a bélyegábra által megjelenített képre, képi tartalomra korlátozódik –

figyelmét, amelyért ez úton is köszönettel tartozik. A szerző cikkét a magyar motívumfilatélia történetének tárgykörében lásd: BÁNÁS Artúr, *„Hol tart valójában a tematikus filatélia?”*, *Bélyegvilág*, 2018/3, 6.

Köszönettel tartozom továbbá Rill Attila, dr. Egerszegi György és Derecskei Attila Gyűjtőtársaknak, a Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetsége prominens tagjainak, akik termékeny polémia keretében hívták fel figyelmemet a két gyakran összemosódó filatéliai ág közötti különbségekre.

ha például állatokat, vagy még korlátozottabban adott rendszertani csoportba tartozó állatokat, növényeket, bizonyos típusú járműveket stb. megjelenítő bélyegeket gyűjtünk és tanulmányozunk, akkor tulajdonképpen motívumfilatelisták vagyunk.⁴ A motívum alapon történő bélyeggyűjtés témái nyilván lehetnek állatok, növények, híres emberek, közlekedési eszközök, képzőművészeti alkotások, néprajzi csoportok és viseletek, vagy akár épületek és tájak is.⁵ A lehetőségek a bélyegek egyre több mindenre kiterjedő képi tartalmával együtt szinte végtelenek, a nagy

⁴ NIKODÉM Gabriella – SZABÓ Jenő, *A magyar bélyeg története*, Budapest, Kossuth Kiadó Zrt., 2010, 145–154.

⁵ James MACKAY, *Bélyegek és bélyeggyűjtés*, ford. HARSÁNYI Luca – IGNÁ CZ Krisztián, Budapest, Kossuth Kiadó, 2008, 36–37.

Illetve: DABÓ CZY András – GLATZ István – NAGY László – Dr. SZÖRÉNYI Miklós – VAS István, *A bélyeggyűjtés kézikönyve*, Budapest, Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetsége, 2004.

mennyiségű megjelent bélyeg és bélyegváltozat okán pedig mindenképpen ajánlatos, hogy aki gyűjtésükre adja a fejét, az valamilyen módon, akár kibocsátó országra korlátozva, akár időszakra szorítkozva, akár tematikus, akár ezen belül motívumalapon behatárolja gyűjtői hobbijának területét.

A tematikus alapú, illetve szűkebben a motívum alapon történő gyűjtés majdnem egyidős a magával bélyeg történetével. Amikor a 19. század végén a posták emberek portréi, címerek és egyéb egyszínű bélyegek kiadása helyett inkább színes, tematikus bélyegek kiadása mellett döntöttek, és a bélyegek külleme, grafikai tartalma, képi elemei egyre változatosabbá és színesebbé váltak, és egyre jobban elterjedt a tematikus gyűjtés és a motívumgyűjtés. Az 1920-as

évek végén a szemlélet kellően elfogadottá vált,⁶ és ez a bélyeggyűjtési ág a bélyegszakkönyvekben, filatéliai kiadványokban is egyre gyakrabban jelent meg, mint a filatélia egyre inkább önálló és egyre többek által igen nagyra értékelt területe.⁷ A Nemzetközi Filatéliai Szövetség (Fédération Internationale de Philatélie, FIP), a bélyeggyűjtők legrangosabb nemzetközi szervezete ugyanakkor mára csak a tágabb értelemben vett tematikus filatéliát (angolul: *topical philately* vagy *thematic philately*, franciául: *philatélie thématique*, németül viszont: *Motivphilatelie* vagy *thematische Philatelie*, a két kifejezés nagyjából ugyanazt jelenti) filatéliát ismeri el önálló versenyszakágként, csak és

⁶ Lásd a magyar szakirodalomban bővebben például: HAJDU Endre, *Bélyeggyűjtés*, Budapest, Medicina Kiadó, 1970, 60–64.

⁷ Lásd bővebben: NIKODÉM Gabriella – SZABÓ Jenő, *A magyar bélyeg története*, Budapest, Kossuth Kiadó Zrt., 2010, 145–154.

kizárólag motívumalapú filatéliai anyaggal nem is igazán lehet nemzetközi bélyegkiállításokra benevezni.⁸ A Nemzetközi Filatéliai Szövetség, a FIP értelemszerűen maga is fenntart egy tematikus szakbizottságot. A rangos nemzetközi szakmai szervezet honlapján az alábbi definíció olvasható:

„A tematikus filatélia olyan bélyegek és egyéb filatéliai tárgyak gyűjtése, amelyek egy témát illusztrálnak, dolgoznak fel: madarak, foci, történelem, művészet, életmód, fák stb. A téma (theme) kifejezésnek itt dinamikus jelentése van, amely a gyűjtő általi személyes kidolgozását jelenti, aki egy teljes történetet épít az adott téma köré.

⁸ Erre többek között dr. Rill Attila hívta fel a figyelmet a MABÉOSZ levelezőlistáján, amiért ezúton is köszönet illeti.

Valaha a bélyeggyűjtemények egy ország vagy országcsoport bélyegeiből álltak. A bélyegeket általában a kibocsátás dátumának sorrendjében mutatták be. Ez ma már nincs így. A tematikus gyűjtemény a lehető legszélesebb körű filatéliai anyagból áll, a postigazgatások lehető legszélesebb köréből, mindenféle időbeli megkötés nélkül. Minden egyes kiválasztott tételnek kapcsolódnia kell a témához, és azokat legmegfelelőbb sorrendben kell elrendezni, hogy elmeséljék a történetet.

A történet vázlata tervként (plan) kerül bemutatásra, amely a téma kialakulásának lépéseit mutatja be. A terv hasonló egy könyv tartalomjegyzékéhez, és általában fejezetek és alfejezetek szerint szerveződik, amelyek láthatóvá teszik a történet logikus folyását egy

világos és következetes szál mentén.”⁹

Ebből a hivatalos, rangos nemzetközi szakmai szervezet által meghatározott definícióból is látszik, hogy a tematikus filatélia egy tágabb, komplexebb, a gyűjtők számára nagyobb kreativitást és szellemi mozgásteret, egyúttal nagyobb kihívást jelentő keretet, sőt, inkább egész keretrendszert jelent, míg a motívumfilatélia leginkább azonos bélyegábrát tartalmazó bélyegek gyűjtését (és tanulmányozását) jelenti, és inkább az adott filatéliai tárgy szűkebb vizuális, grafikai tartalomra koncentrál, nem pedig annyira az egyes filatéliai tárgyak közötti lehetséges, komplex tematikai kapcsolatokra. Míg a tematikus filatélia versenyszakág, addig a

⁹ *What is Thematic Philately?*. A Nemzetközi Filatéliai Szövetség honlapja. <http://www.fipthematicphilately.org/what.html> Letöltés ideje: 2023. december 16.

motívumfilatélia, mondhatjuk akár némi leértékeléssel, leginkább egy szűkebb gyűjtési területet jelent. A professzionális, bélyegkiállításokon is induló bélyeggyűjtők jellemzően a tematikus filatéliát ismerik el inkább, a motívumgyűjtést pedig sokan egy kevésbé komplex területnek gondolják. A motívumgyűjtemények a gyűjtők szorgalmas munkája és kreativitása által ugyanakkor fokozatosan tematikus gyűjteményekké bővíthetők, és az egyszerűbbtől az összetettebb tartalom felé haladva több lépésben fejleszthetők. Ezzel együtt művelődéstörténeti szempontból nyilván mindkét megközelítés igen érdekes lehet.

A tematikus alapú bélyeggyűjtés történetének igen fontos állomása volt, amikor 1949-ben megalakult az Amerikai Tematikus Szövetség vagy Amerikai Tematikus Filatéliai/Motívumfilatéliai Szövetség (ATA,

American Topical Association), és a szervezet elsődleges szakmai célja lett, hogy folyamatosan frissített témajegyzéket biztosítson a különböző motívumokat ábrázoló, illetve különböző témák szerint csoportosítható bélyegekről a gyűjtők számára. Ma az ATA tagjainak száma meghaladja az 50 000-et, tagjai közel száz országból kerülnek ki, és időről időre részletes kiadványokat jelentet meg széles témakörben. Napjainkban is ez a motívumfilatéla, tematikus bélyeggyűjtés egyik legnagyobb és legrangosabb, bár amerikai székhelyű, de lényegében nemzetközi szinten jelenlevő és működő szakmai szervezete, és jelentős segítséget nyújt a tematikus bélyeggyűjtőknek, bárhol is éljenek és gyűjtsenek bélyeget a világon.¹⁰ A szervezet időről időre az egyéb szakirodalom

¹⁰ A szervezet honlapját lásd: <https://americantopical.org/> Letöltés ideje: 2023. november 17.

közreadása mellett komoly, szakmailag megalapozott tartalmú kézikönyveket is kiad a tematikus bélyeggyűjtés témakörében.¹¹

Az Amerikai Tematikus Filatéliai szövetséghez hasonló módon, napjainkban a legnagyobb nemzetközi bélyegkatalógusok kiadói már külön a tematikus- és motívumgyűjtőknek szánt tematikus, illetve szűkebb értelemben vett motívumkatalógusok kiadásával is foglalkoznak, amelyek természetesen színes bélyegillusztrációkat tartalmaznak a bélyegek világában való eligazodáshoz.¹²

¹¹ Lásd például:

<https://americantopical.org/Sys/Store/Products/55705> Letöltés ideje: 2023. december 21.

¹² A *Michel* német kiadású bélyegkatalógusnak többek között vannak például motívumkatalógusai is, amelyeket a cég időről időre kiad. Lásd többek között: <https://www.schaubek.de/MICHEL-thematic-catalogues> – Letöltés ideje: 2023. november 17.

(Ha úgy tetszik, a jelen motívumfilatéliai kiadvány is felfogható és értékelhető egy motívumalapú, rövid, válogatott elektronikus bélyegkatalógusként, és talán nem is feladata, hogy annál sokkal többként funkcionáljon). Mára ezenfelül hagyománnyá váltak a tematikus és motívumgyűjtők számára rendezett filatéliai versenyek, a tematikus filatélia pedig mára szerencsére önálló versenyszakággá emelkedett.¹³

A Wikipédia vonatkozó magyar nyelvű, részletes szócikke többek között az alábbi tematikus és motívumfilatéliai területeket sorolja fel leggyakoribbként:

„Számos elterjedt motívum létezik ebben a körben. A tematikus bélyeggyűjtés témáját a motívumgyűjtő

¹³ NIKODÉM Gabriella – SZABÓ Jenő, *A magyar bélyeg története*, Budapest, Kossuth Kiadó Zrt., 2010, 145–154.

választja ki, viszont a bélyegek változatossága miatt figyelnie kell arra, hogy ne túl széles körben gyűjtsön bélyegeket (pl. madarakat), hanem korlátozódjon le a gyűjtés alkategóriákra (pl. vörösbegyek, pingvinek, sasok).

A széleskörűbb motívumok a következők:

- állatok – madarak, lovak, macskák, kutyák, halak, rovarok (lepkék), pókok, kagylók, rákok, kígyók, gyíkok*
- növények – virágok, fák, gyümölcsök*
- gombák*
- járművek – vasút, hajók és vitorlák, autók, repülőgépek, léggömbök*
- híres emberek – fizikusok, kémikusok, feltalálók, nők, írók, költők, festők, fáraók stb.*
- épületek, építmények*
- tájak, tájképek, földrészek – Antarktis*

- *sport – sportolók, olimpiai játékok, labdajátékok, vb-k*
- *csillagászat, űr, űrhajósok (Apollo-program), égitestek*
- *festmények – portrék, aktok, híres emberek festményeken*
- *kultúra; népek, hagyományok, szokások, népviseletek, vallások; szimbólumok; táncok*
- *edények, szobrok, tárgyak, kincsek, érmék*
- *jeles napok – karácsony, húsvét, Valentin-nap*
- *címerek, zászlók, térképek*
- *postatörténet, bélyeg a bélyegen*
- *ifjúság – játékok, mesék, rajzfilmek, képregények, gyermekrajzok*
- *cserkészlet*

- *EUROPA-bélyegek*¹⁴

A tematikus filatélia, és azon belül persze a szűkebb motívumfilatélia egyik – és kétségtelenül a gyűjtők körében máig legnépszerűbb – ága az élővilág-motívumokat, állatokat, növényeket, természeti környezetet ábrázoló bélyegek gyűjtése. (Az állatok

¹⁴ Tematikus bélyeggyűjtés – Wikipédia-szócikk.

https://hu.wikipedia.org/wiki/Tematikus_b%C3%A9lyegy%C5%B1jt%C3%A9s – Letöltés ideje: 2023. november 16.

A téma nemzetközi szakirodalomból lásd válogatásszerűen:

A. J. BRANSTON, *Thematic and Topical Stamp Collecting: A Practical and Comprehensive Handbook for Thematic, Topical, and Subject collectors*, London, Batsford, 1980.

Alma LEE, *Introduction to Thematic Collections*, London, The British Philatelic Trust and the National Philatelic Society, 1983.

W. E. J. VANDEN, *Handbook of Thematic Stamps*, Limassol, British Thematic Society, 1994.

pedig talán valamivel népszerűbbek a tematikus bélyeggyűjtők körében, mint a növények.) A motívum alapján való bélyeggyűjtésnek tehát a flóra és fauna tematikájú bélyegek adják nemzetközi szinten is az egyik leggazdagabb és legjelentékenyebb, szinte kimeríthetetlen területét.¹⁵

Itt pedig el is érkeztünk a jelen rövid motívumfilatéliai/tematikus filatéliai (a definíciókkal a szerző egyre jobban próbált vigyázni, de nem biztos, hogy minden esetben sikerült neki) esszé és elektronikus kiadvány témájához, mely a könyv címe alapján lehetne a páncélos harcjárművek bélyegeken való jelenléte is, aki ilyesmire gondolna, téved – egy újabb állatcsoport, ezúttal az tengeri teknősök kerülnek a motívumfilatéliai vizsgálódások középpontjába. Ezen ősi, a dinoszauruszokkal is közeli rokonságban álló,

¹⁵ NIKODÉM Gabriella – SZABÓ Jenő, *A magyar bélyeg története*. i. m.

évmilliók óta szinte változatlan felépítésű és megjelenésű hüllők rendszerezése a következőképpen néz ki: a hüllők osztályán belül külön rend a teknősöké, ezen belül pedig 2 alrend és 13 család tartozik az alábbi rendszerezés szerint:

Nyakrejtő teknősök (Cryptodira)

- aligátorteknős-félék (Chelydridae)
- tengeriteknős-félék (Cheloniidae)
- kérgesteknősfélék (Dermochelyidae)
- Tabasco-teknősfélék (Dermatemydidae)
- iszapteknősfélék (Kinosternidae)
- nagyfejűteknős-félék (Platysternidae)
- mocsáriteknős-félék (Emydidae)
- földiteknősfélék (Geoemydidae)
- szárazföldi teknősfélék (Testudinidae)
- kétkarmúteknős-félék (Carettochelyidae)

lágyhéjú teknősfélék (Trionychidae)

Meiolaniidae – kihalt

Nyakfordító teknősök (Pleurodira)

kígyónyakúteknős-félék (Chelidae)

sisakteknősfélék (Pelomedusidae)

Mindazonáltal ezen felül eszemben sincs egy alapvetően motívumfilatéiai témájú, bélyegek digitális másolatát közlő katalógus rövid bevezetőjében a mindenkor Kedves Olvasót hosszabb hüllőrendszertani eszmefuttatásokkal untatni – habár a bélyegeken tengeri teknősök biológiai rendszerezése éppenséggel egy izgalmas tematikus bélyegkiállítás vezérelve is lehetne. Itt viszont talán elég, ha megjegyzem, hogy e sokáig élő, szélsőségtűrő, evolúciós szempontból páratlanul sikeres hüllők, amennyire a jelen

motívumkatalógus közreadója e témában kutatásokat tudott végezni internetes filatéliai adatbázisokban, több, mint a világ 1000 bélyegkiadásán előfordulnak, ami egy viszonylag szűk élővilág-motívumhoz képest igen nagy szám. A témában kutakodó egyszeri filatelistának amúgy nagy szerencséje, hogy az angol nyelv határozottan megkülönbözteti egymástól a vízi és a szárazföldi teknősöket, előbbire a *turtle*, utóbbira többnyire a *tortoise* szót használják. Mindkét szó a francia tortue – teknős származékszava, amely pedig a latin *tartaruchus* – alvilági melléknévből származik. Emellett használnak egy harmadik szót az édesvízi teknősökre is, elsősorban az ékszerteknősökre: *terrapin*. Bár a hüllő-, azon belül is tengeri teknősmotívumot tartalmazó bélyegek gyűjtése korántsem olyan elterjedt filatéliai részterület, mint az élővilág tematikájú bélyegek gyűjtésén belül, mondjuk

a kutyák, macskák, madarak, lepkék stb., kétségtelenül létezik a hüllőfilatélia is, mégpedig olyannyira, hogy e tematikus/motívumfilatéliai terület is büszkélkedhet saját nemzetközi tematikus katalógusokkal.¹⁶ Kicsit a téma után kutakodva az is kiderül, hogy a hüllők filatéliai jelenlétének is van némi szakirodalma, igaz, nem árasztja el a világhálót...¹⁷ Ugyanakkor

¹⁶ Lásd például: DOMIFIL PREHISTORIC & REPTILES Stamp Thematic Catalogue,

24. kiadás, Domfil, Madrid, 1998

¹⁷ Lásd például: Indraneil DAS, *Herpetological Material in Philately Issued from Malaysia*, Russian Journal of Herpetology, 2014, 21/1, 13–39.

Indraneil DAS – Genevieve V. A. GEE, *Herpetological Postage Stamps Issued from the Philippines*.

<https://asbp.org.ph/wp-content/uploads/2021/05/PJSB-ACA-2020-009.pdf>

Letöltés ideje: 2023. december 19.

tagadhatatlan, hogy még a teknősmotívumot gyűjtőknek is van tematikus filatéliai weboldala!¹⁸

A jelen elektronikus (motívum)filatéliai szakkönyvben, összeállításban igyekszem a lehető legjobb, elsősorban esztétikai alapú válogatást nyújtani a világ postaszolgálatai által kibocsátott, szűkebb motívum alapon tengeri teknősöket ábrázoló bélyegeiből. A közreadott filatéliai anyag a szerkesztő szándékai szerint a téma áttekinthető keresztmetszetét nyújtja olvasóinak, megtekintőinek. A válogatás során a közreadó a legtöbb esetben igyekezett megmaradni a

Donald R. Lremer, *Chelonian Philately. Collecting Turtles and Tortoises on Stamps*, New York Turtle and Tortoise Society NewsNotes, 1993/1, 12–14.

http://www.nyttts.org/nyttts/Riemer_Chelonian-Philately.pdf

Letöltés ideje: 2023. december 24.

¹⁸ <https://www.turtlestampcollecting.com/> Letöltés ideje: 2024. január 11.

szigorú értelemben vett filatéliai objektumoknál, és főként olyan bélyegek/kisívek/blokkok képeit választotta ki közlésre, amelyek névértékkel rendelkeznek, és postai bérmentesítésre elméletileg valóban használhatók.¹⁹

Azért használok kellő óvatossággal itt is, csak úgy, mint tettem azt korábban eddigi motívumfilatéliai munkáimban, az általam összeállított elektronikus bélyegkatalógusokban, az *elméletileg* határozószót, mert egyes kevésbé fejlett, főként afrikai és ázsiai országokban gyakori jelenség a *fantombélyeg-kiadás*, amely azt jelenti, hogy bár egy adott bélyegkiadáson szerepel államjelzés és névérték, azt nem feltétlenül az

¹⁹ Ahol esetleg kétes legitimitású bélyeg került a válogatásba, azt a közreadó zárójelben mindig jelezte. A nem legitim körülmények között megjelent bélyegek között ugyanis kétségtelenül akadnak dekoratív, érdekes és esztétikailag értékes darabok.

adott állam kormányzatának vagy postaszolgálatának megbízásából vagy engedélyével nyomtatják ki,²⁰ hanem elsődlegesen gyűjtői igények kielégítésére, profitszerzés céljából hozzák létre, és kerül forgalomba bizonyos piaci szereplők, cégek tevékenysége által.²¹ Ebből kifolyólag pedig lehetséges, hogy az adott bélyeg szigorú filatéliai és postajogi értelemben csupán bélyegnek látszik, de a nemzetközi postaforgalomban nem feltétlenül fogadnák el, ha valaki bérmentesítésre próbálná meg használni.²² A kétes legitimitású bélyegkiadásoknak, fantombélyegeknek, illegális bélyegeknek ugyanakkor mára maguknak is jelentős gyűjtői piacuk van, és mivel az egyre inkább digitálissá

²⁰ James MACKAY, *Bélyegek és bélyeggyűjtés*, ford. Harsányi Luca – Ignácz Krisztián, Budapest, Kossuth Kiadó, 2008, 58– 59.

²¹ James MACKAY, *Bélyegek és bélyeggyűjtés*, 58–59.

²² James MACKAY, *Bélyegek és bélyeggyűjtés*, 58–59.

váló világban, az elektronikus kommunikáció és az automatizált postakezelés korában már a hivatalos, többnyire állami monopólium alá tartozó bélyegkiadás is egyre inkább a gyűjtői igények kielégítését, a kormányzatok és postaszolgálatok ily módon történő profitszerzését, nem pedig a postai bérmentesítést, a küldemények célba juttatási díjának megfizetését és ennek igazolását szolgálja, a legitim és illegitim bélyegkiadásokat is egyre nehezebb elhatárolni, megkülönböztetni egymástól.²³

A jelen szerény motívumfilatéliai kiadványban közreadott bélyegkiadások digitális másolatainak képeit nonprofit, tudományos, ismeretterjesztési és közművelődési céllal tettem közzé, internetes forrásaikat többnyire korábbi, elektronikusan is

²³ James MACKAY, *Bélyegek és bélyeggyűjtés*, 58–59.

elérhető, tematikus filatéliai szakmai kiadványok, bélyeggyűjtéssel kapcsolatos honlapok, illetve értelemszerűen internetes aukciós házak és webáruházak weboldalai képezik. A közreadó bízik abban, hogy filatéliai gyűjtése szerény eredménye felkelti akár a motívumfilatélia iránt érdeklődő profi filatelisták, akár kezdő, adott esetben a fiatalabb korosztályhoz tartozó érdeklődők, ifjúsági bélyeggyűjtők figyelmét. A könyvben közölt, szerencsére az esetek többségében megfelelő, az elektronikus katalógusban való közléshez és a tájékozódáshoz legalábbis elégséges felbontású képek forrása igen sok esetben a *Colnect.com*²⁴ nemzetközi gyűjtői és aukciós portál, amely többek között a világ postabélyegeinek bárki által szabadon elérhető, online

²⁴ <https://colnect.com> Letöltés ideje: 2024. január 5–8.

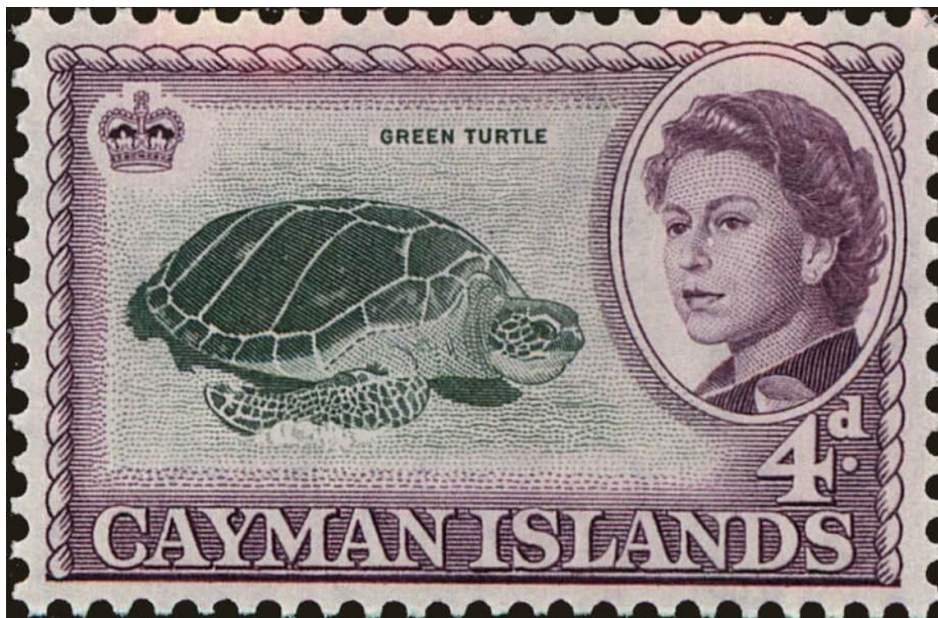
elektronikus katalógusaként is nagyon jól használható, és szinte minden valaha megjelent bélyegről másolatot közöl, mely igen hasznos gyűjtők és kutatók számára is a filatélia világában való tájékozódáshoz.

A bélyegek képeinek közlésénél feltüntettem fel a nagyobb, rangosabb nemzetközi bélyegkatalógusok (elsősorban a Közép-keletEurópában nagy presztízsű német Michel, esetleg ennek hiányában a francia Yvert et Tellier, a brit Stanley Gibbons, illetve az amerikai Scott) számait. A bélyegeket, ahogyan azt jellemzően tettem korábban is, a megjelenésük kronológiájának sorrendjében közlöm, és bárki érdeklődő könnyedén beazonosíthatja a szóban forgó filatéliai tárgyakat. Szeretném mind az idősebb, mind a fiatalabb korosztály érdeklődését felkelteni a tengeri teknősök mint bélyegmotívum iránt, illetve általában a motívumbélyeg-gyűjtés iránt, és ha a Kedves Olvasó

végiglapozza az összeállítás elektronikus oldalait, a szerkesztő befektetett kutatómunkája már nem volt hiábavaló. Nem tüntettem fel a bélyegek méretét, fogazatát, a nyomdatechnikát, amellyel készültek, illetve egyéb lényeges filatéliai adatokat sem, ugyanis azokat a nagyobb nemzetközi bélyegkatalógusok, illetve például a *Colnect.com* ezeket alapul vevő online gyűjtői adatbázisa a legtöbb esetben tartalmazzák, a megtekintők pedig ezeket is néhány kattintással ellenőrizhetik, ha esetleg valamelyik másolatban itt közölt darab éppen hiányozna a gyűjteményükből, vagy az egyes bélyegek fizikai-nyomdatechnikai jellemzőire is kíváncsiak. Egyik célom, hogy a lehető legtöbb teret engedjek a bélyegek által hordozott művészi és forrásértéknek, vizuális információnak, illetve lehetőleg élvezetes, szórakoztató online vizuális tartalmat találjon, aki esetleg kiadványra kattint. A válogatásom

alapja tehát minden esetben a bélyeggrafika tartalma és persze esztétikai értéke volt, és a jelen szerény motívumkatalógus közreadásánál is elsősorban alkalmazott grafikai műalkotásként tekintek a közölt bélyegekre...

**VÁLOGATÁS
A VILÁG
TENGERTÉKNŐSÖKET
ÁBRÁZOLÓ
BÉLYEGEIBŐL**

Kajmán-szigetek, 1962

Michel KY 160

Indonézia, 1966

Michel ID 561

Indonézia, 1979

Michel ID 947

Mauritânia, 1981

Michel MR 741

Mauritânia, 1981

Michel MR 742

Mauritânia, 1981
Michel MR 743

Suriname, 1982
Michel SR 970

Suriname, 1982
Michel SR 971

Suriname, 1982
Michel SR 972

Suriname, 1982

Michel SR 973

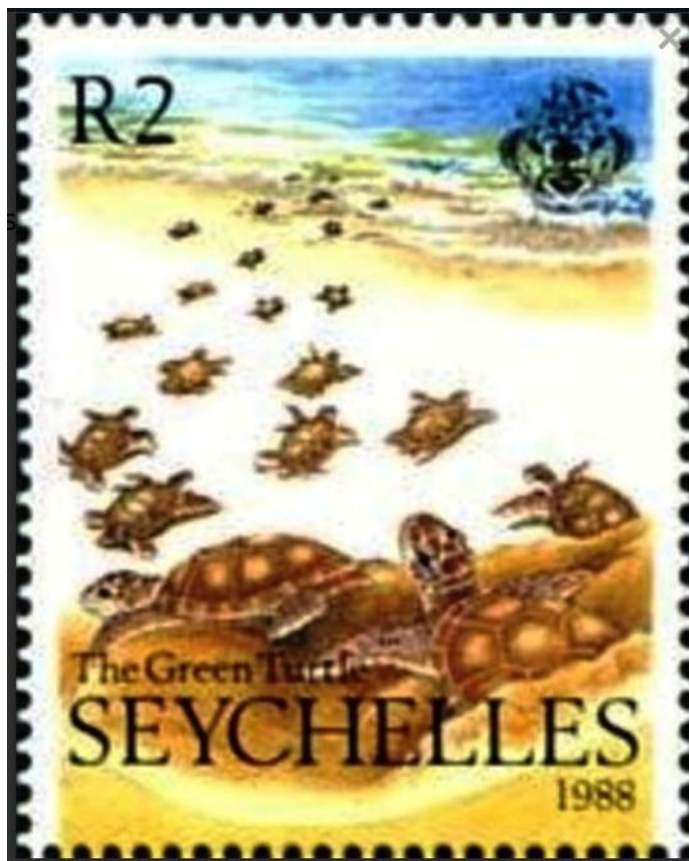
Suriname, 1982
Michel SR 974

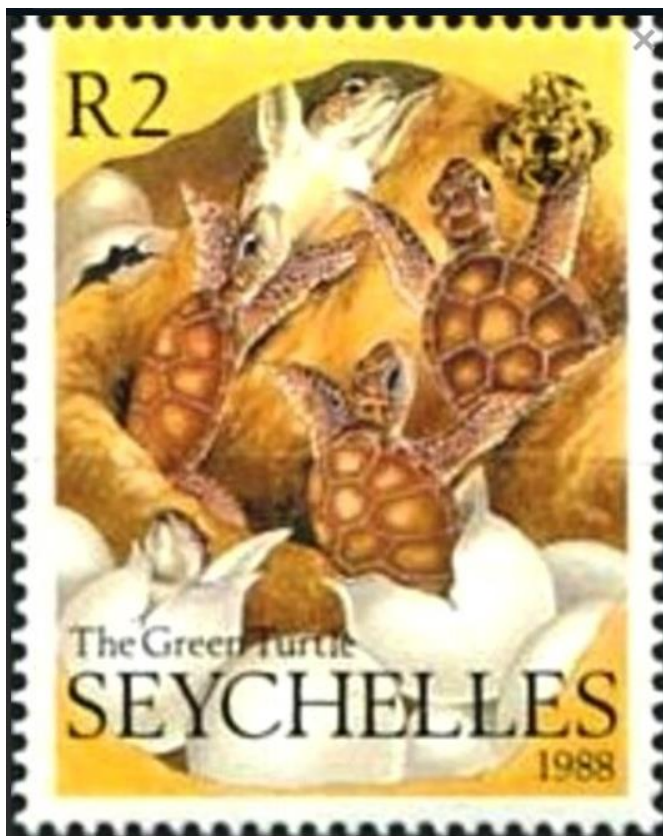
Nicaragua, 1982
Michel NI 2338

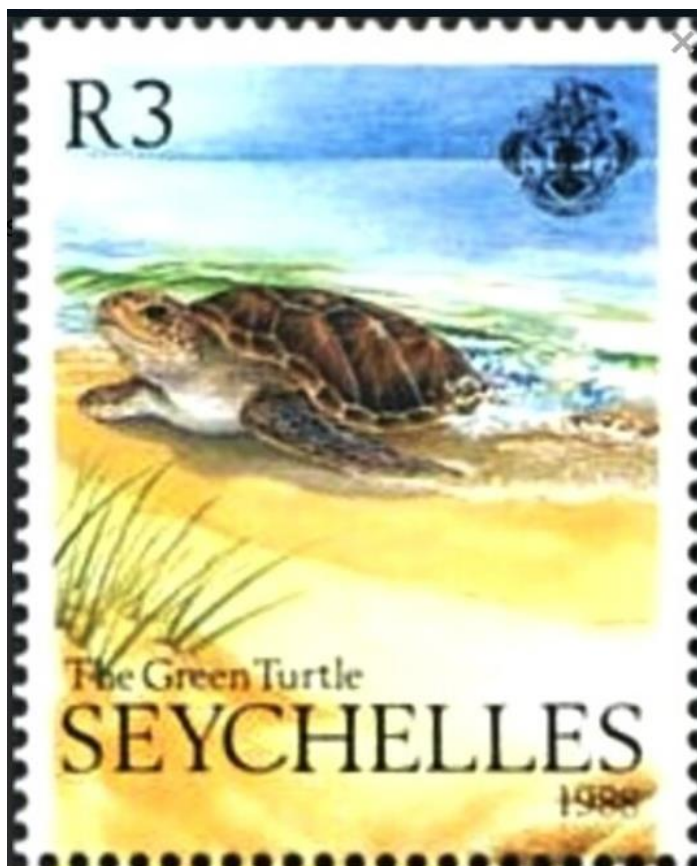
Kuba, 1983
Michel CU 2770

Seychelles-szigetek, 1988
Michel SC 657

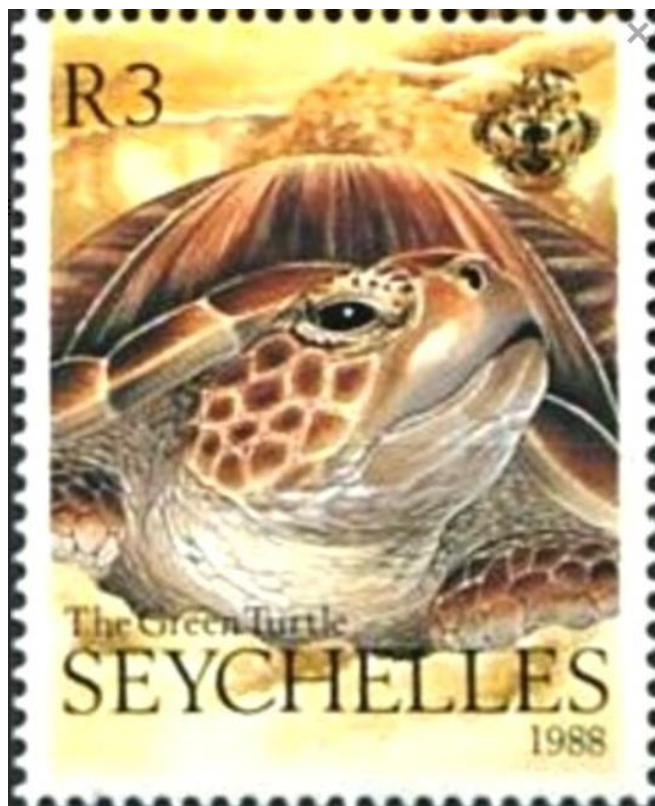

Seychelles-szigetek, 1988
Michel SC 658

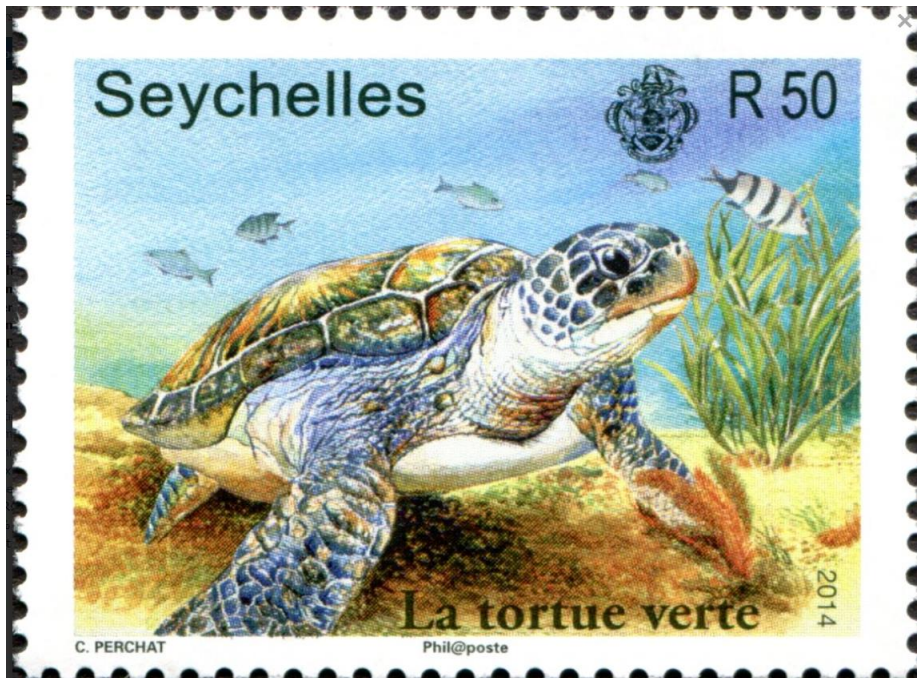

Seychelles-szigetek, 1988

Michel SC 659

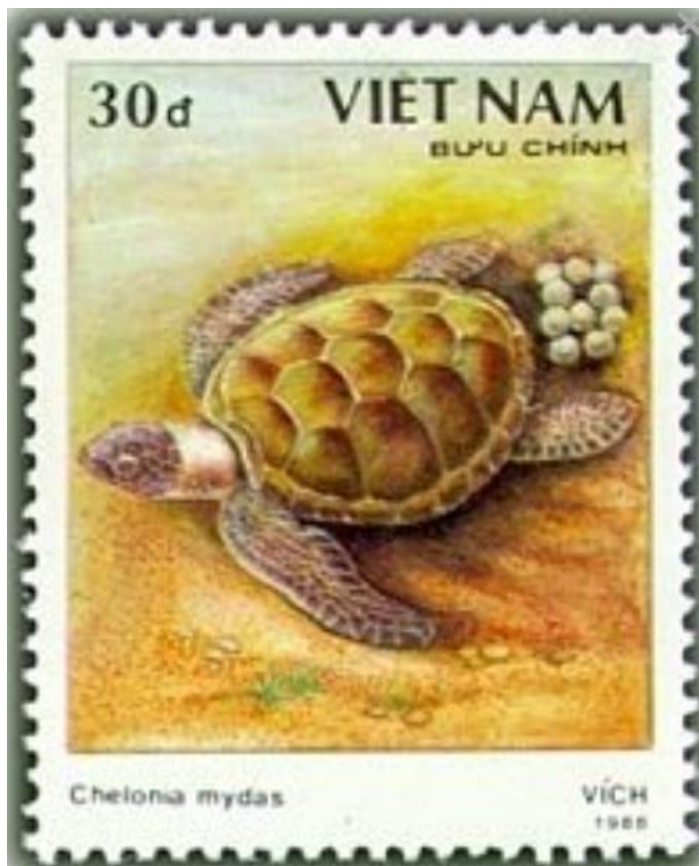

Seychelles-szigetek, 1988
Michel SC 660

Seychelles-szigetek, 1988

Michel SC 661

Vietnám, 1989
Michel VN 2040

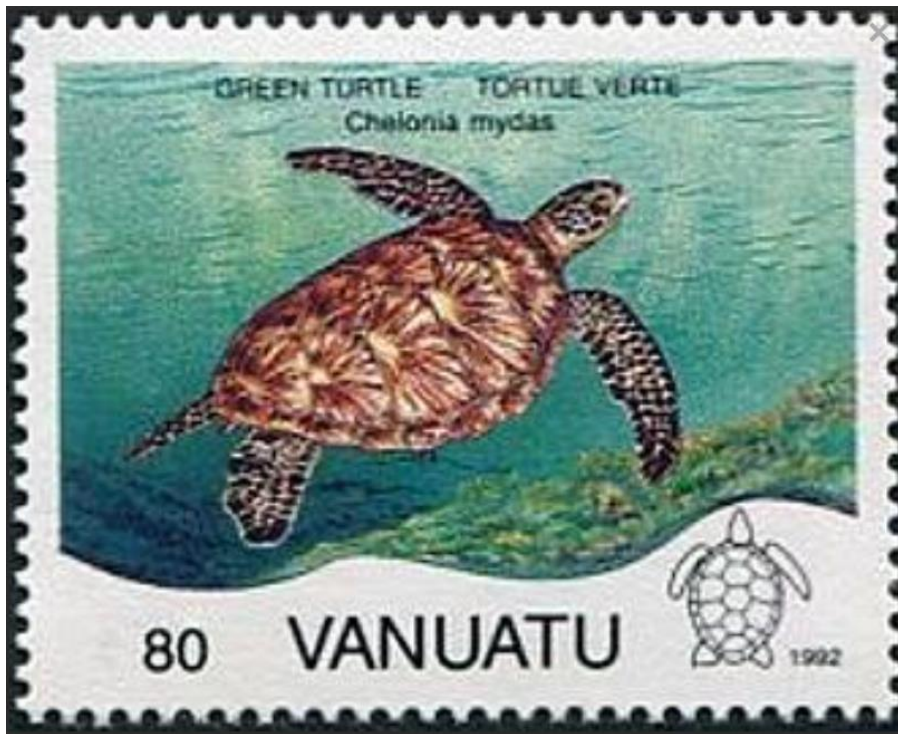

Vietnam, 1989
Michel VN 2038

Algérie, 1992

Scott 967

Vanuatu, 1992
Michel VU 904

Barbuda, 1993

Michel BX 1523

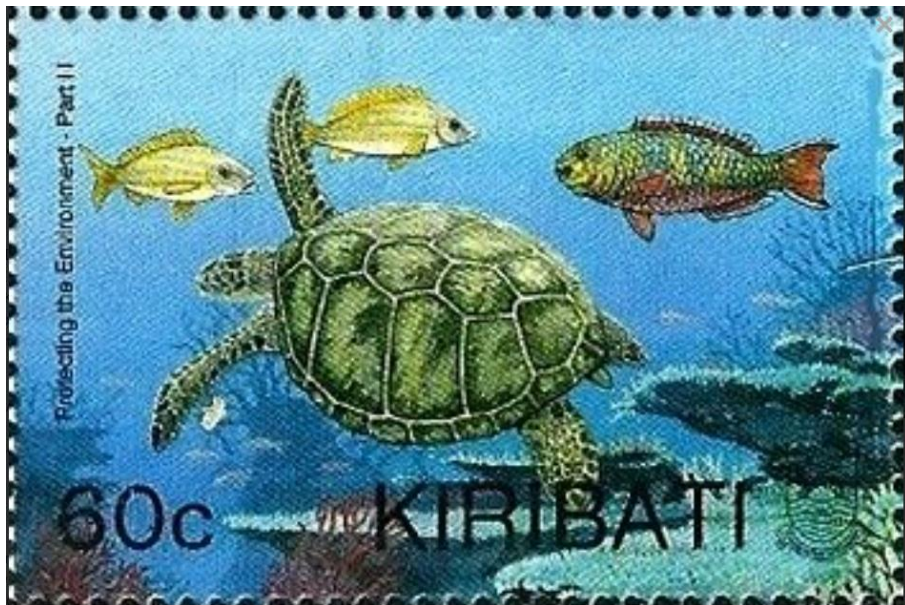
Ascension, 1994
Michel AC 636

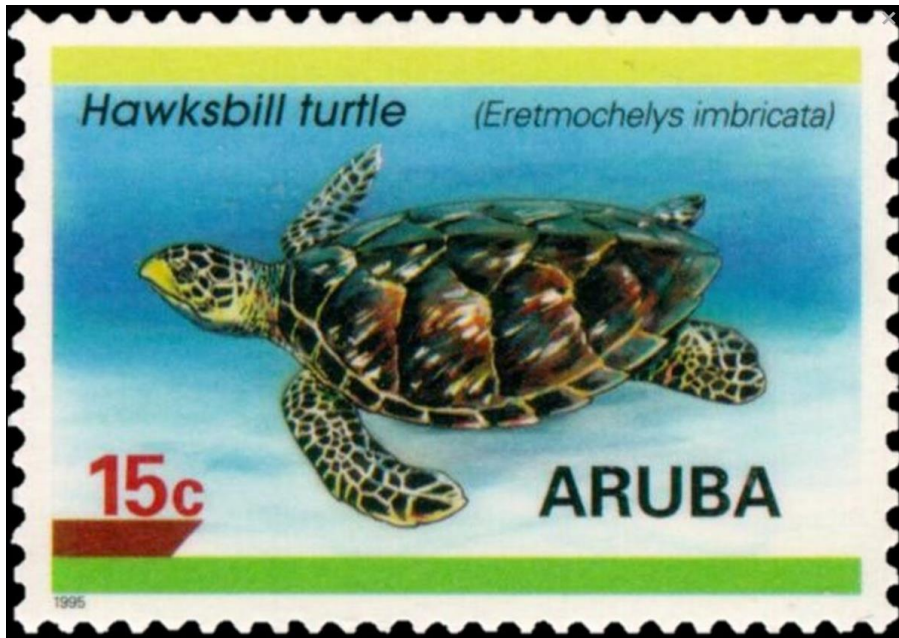
Ascension, 1994
Michel AC BL26

Dél-Korea, 1994
Michel KR 1825

Kiribati, 1995
Michel KI 717

Aruba, 1995
Michel AW 164

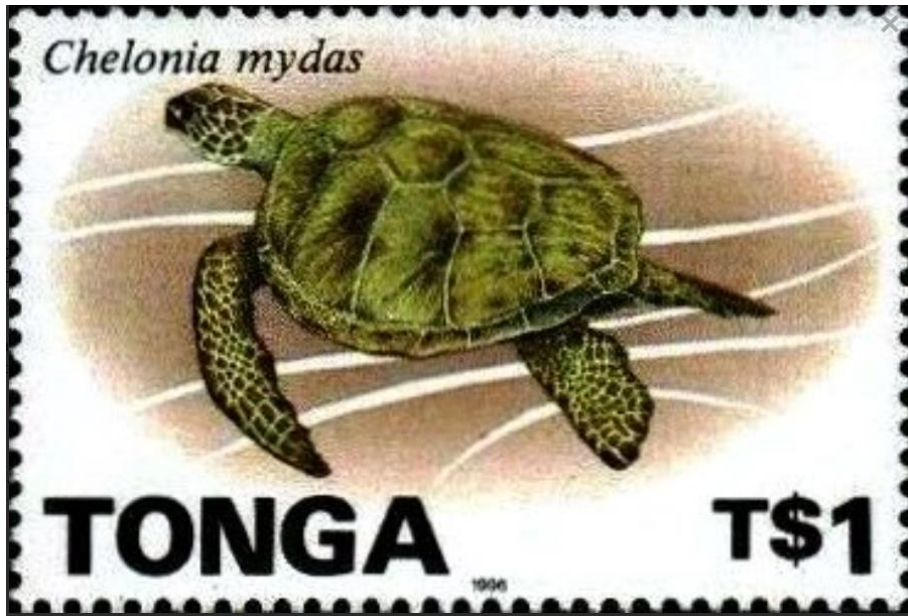

Malajzia, 1995
Michel MY 571

Malajzia, 1995

Michel MY 572

Tonga, 1996
Michel TO 1420

Kambodza, 1998

Michel KH 1873

Dél-Korea, 1998

Michel KP 4115

Nicaragua, 2000
Michel NI 4162

Kenya, 2000
Michel KE 736

Kenya, 2000
Michel KE 737

Kenya, 2000
Michel KE 738

Kenya, 2000
Michel KE 739

Kenya, 2000
Michel KE 740

Bissau-Guinea, 2001

Michel GW 1702

Bissau-Guinea, 2001
Michel GW 1703

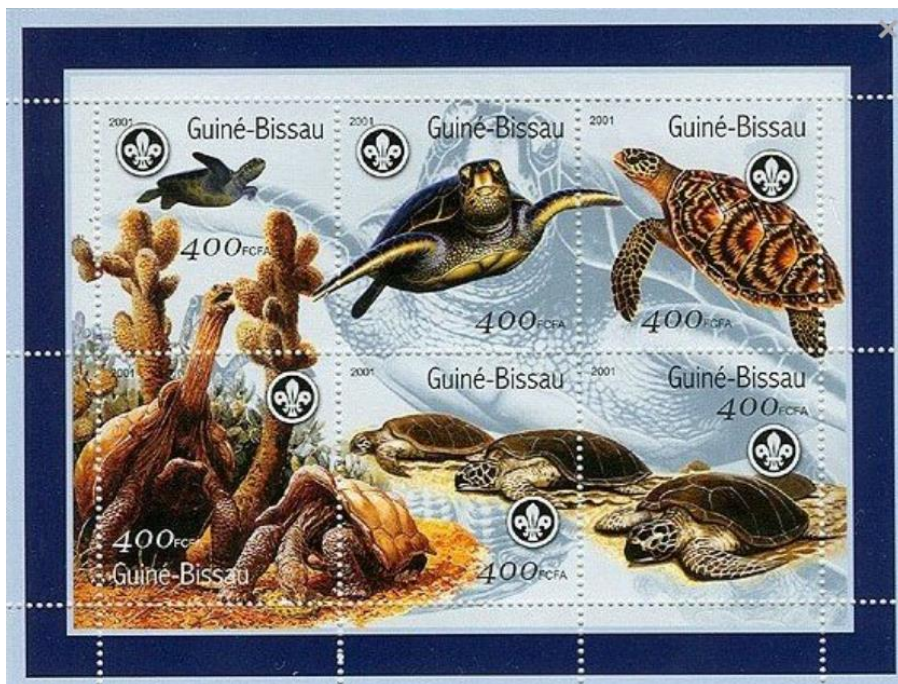
Bissau-Guinea, 2001

Michel GW 1704

Bissau-Guinea, 2001

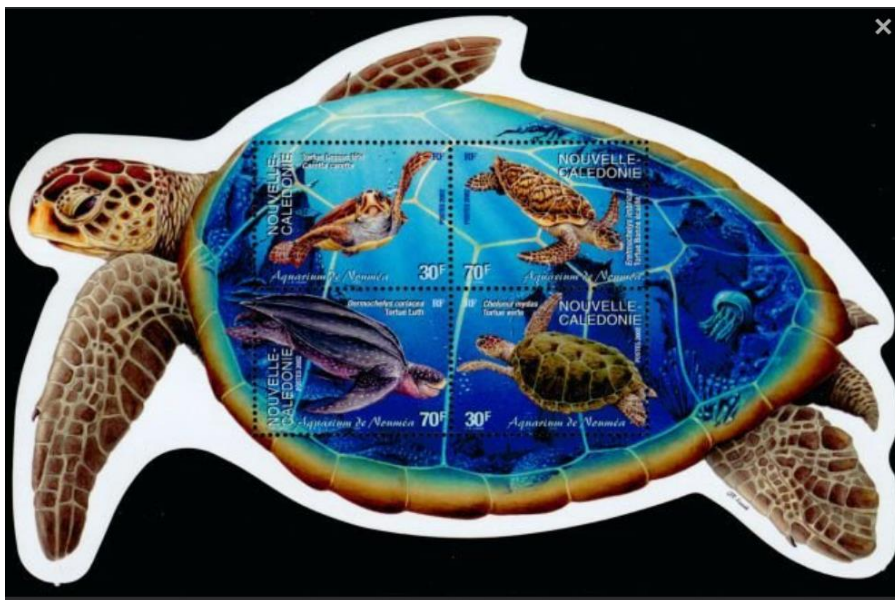
Michel GW 1705

Bissau-Guinea, 2001
Michel GW 1584–1589KB

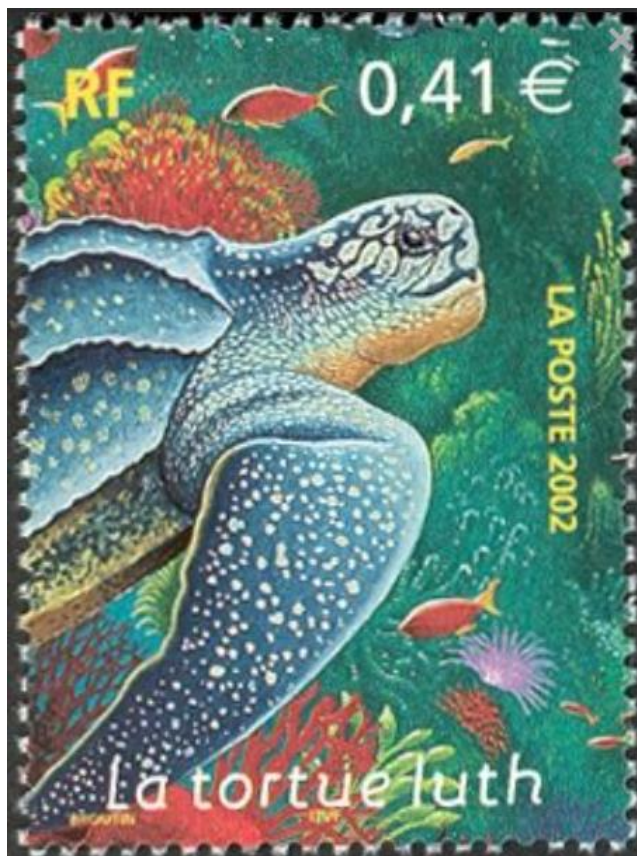
Mongólia, 2001
Michel MN 3355A

Új-Kaledónia, 2002
Michel NC BL28

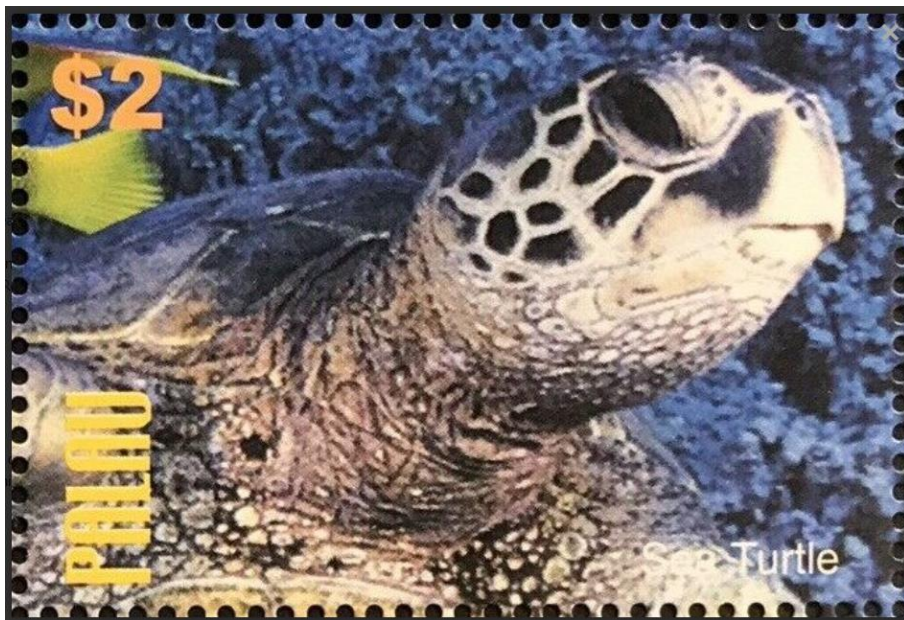

Marshall-szigetek, 2002
Michel MH 1629–1632

Franciaország, 2002

Michel FR 3622

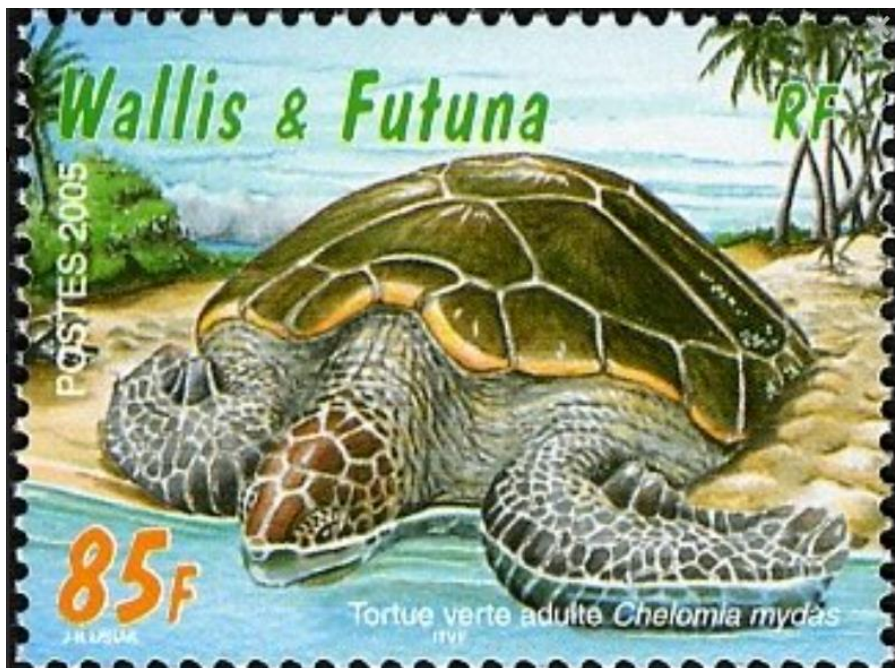

Palau, 2004
Michel PW 2303

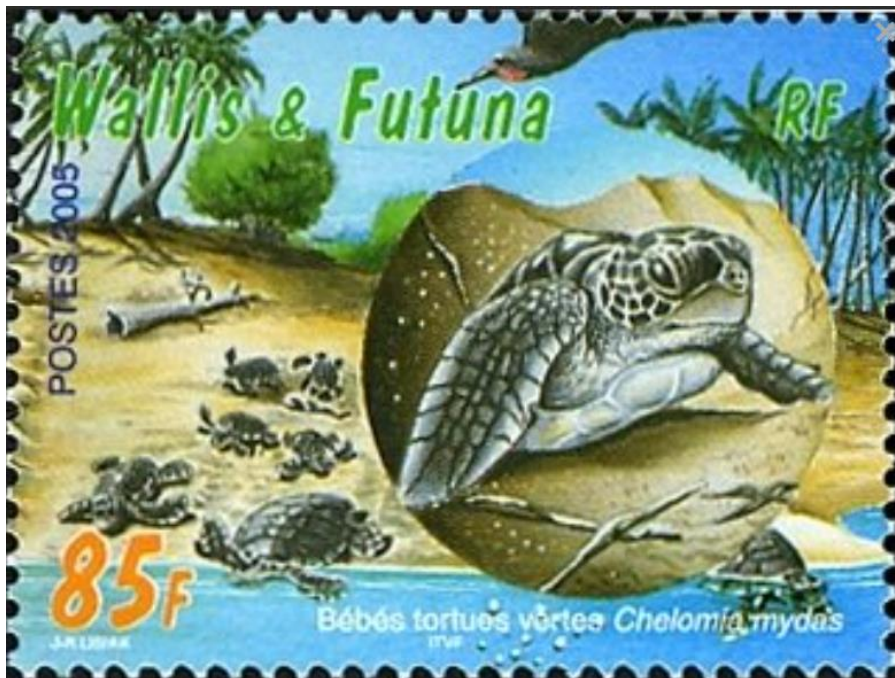
Wallis és Futuna, 2005

Michel WF BL19

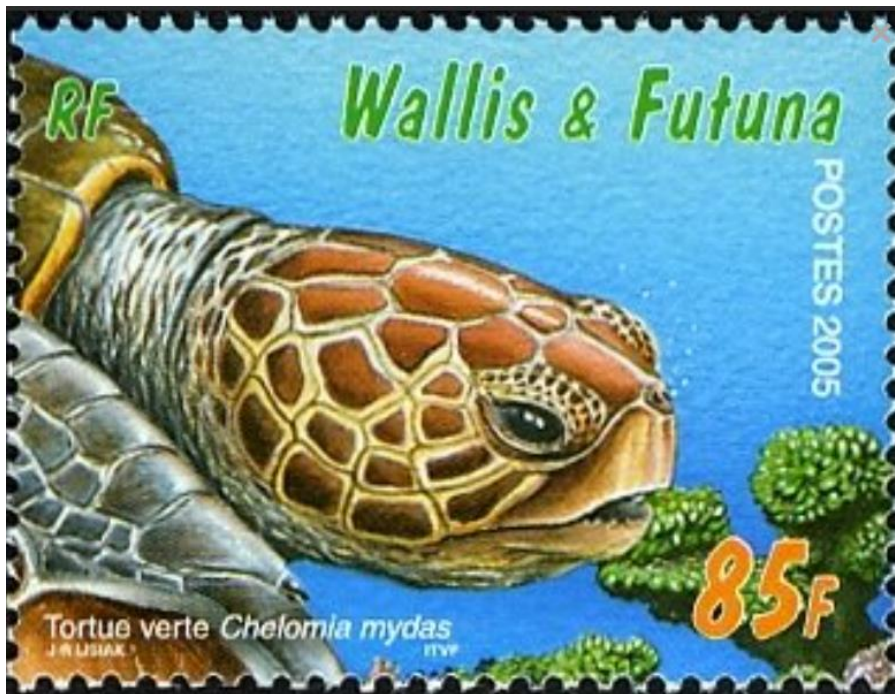
Wallis és Futuna, 2005

Michel WF 913

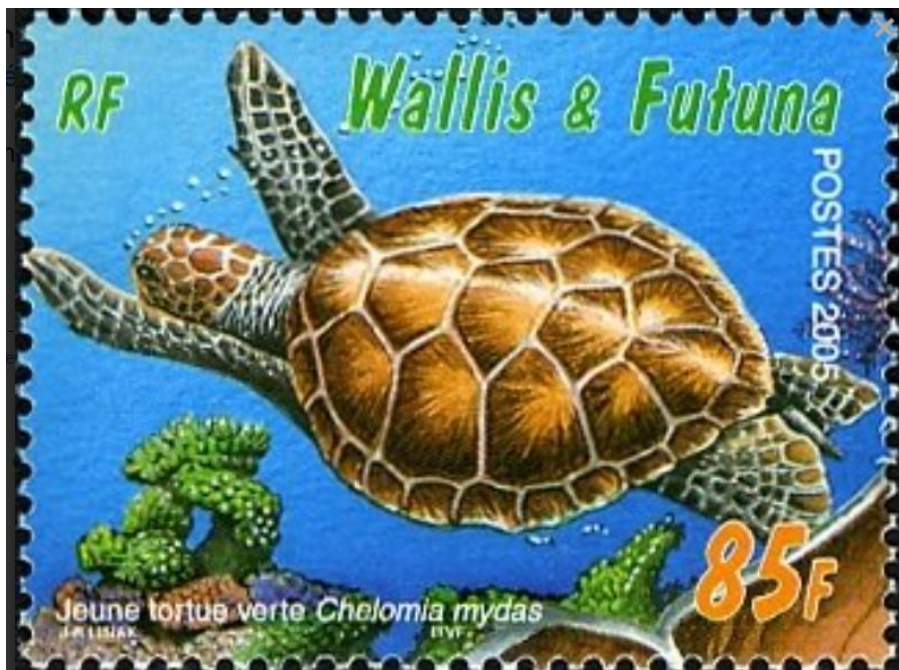
Wallis és Futuna, 2005

Michel WF 914

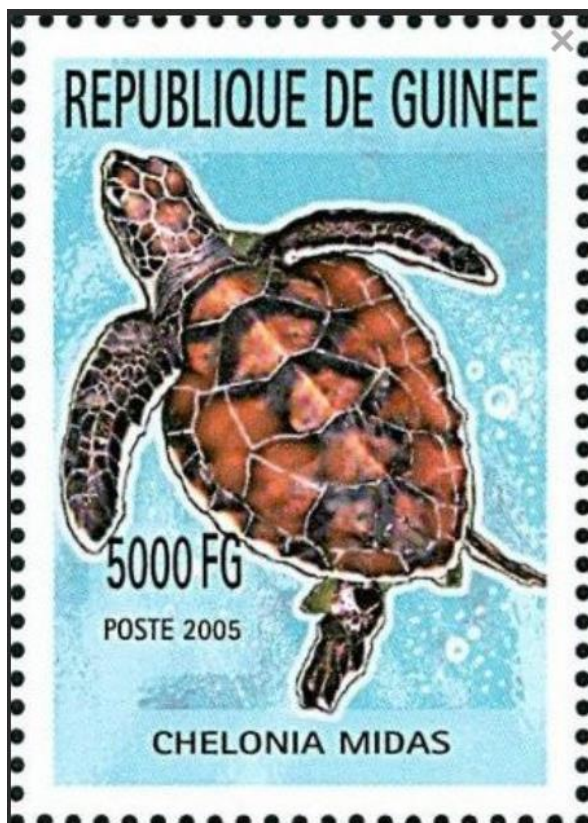
Wallis és Futuna, 2005

Michel WF 915

Wallis és Futuna, 2005

Michel WF 916

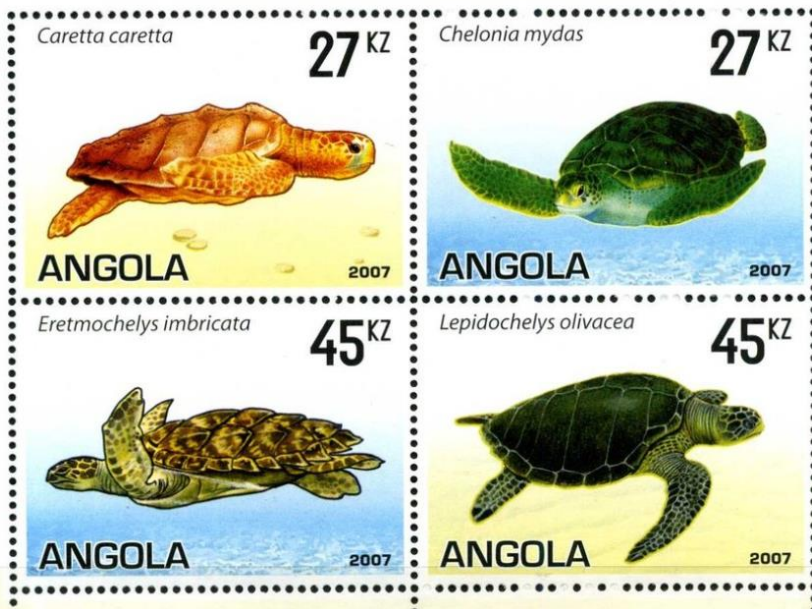
Guinea, 2006
Michel GN 4219A

Cook-sziget, 2007

Michel CK 1596

TARTARUGAS MARINHAS

Angola, 2007
Michel AO 1794–1797KB

Montserrat, 2007

Michel MS 1379

Montserrat, 2007
Michel MS 1380

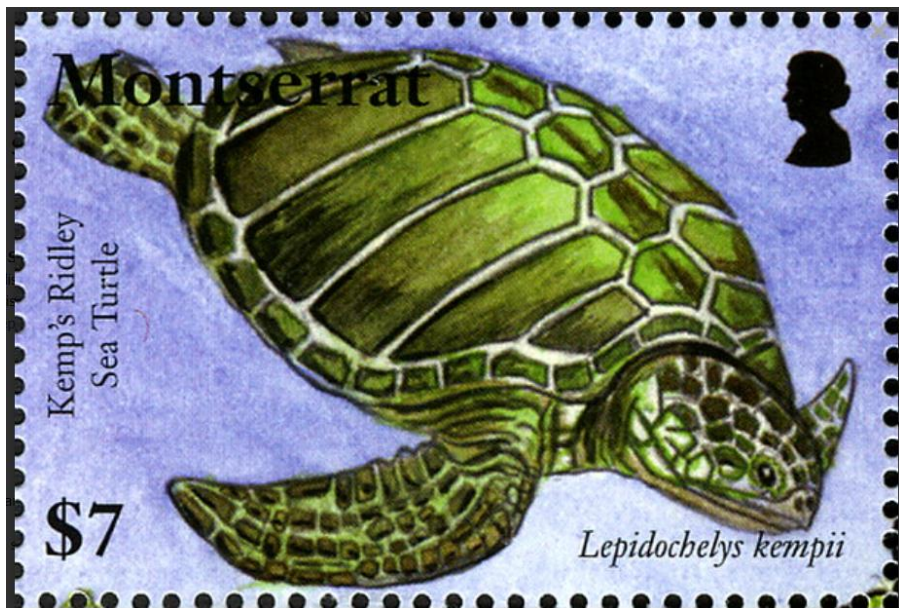

Montserrat, 2007

Michel MS 1381

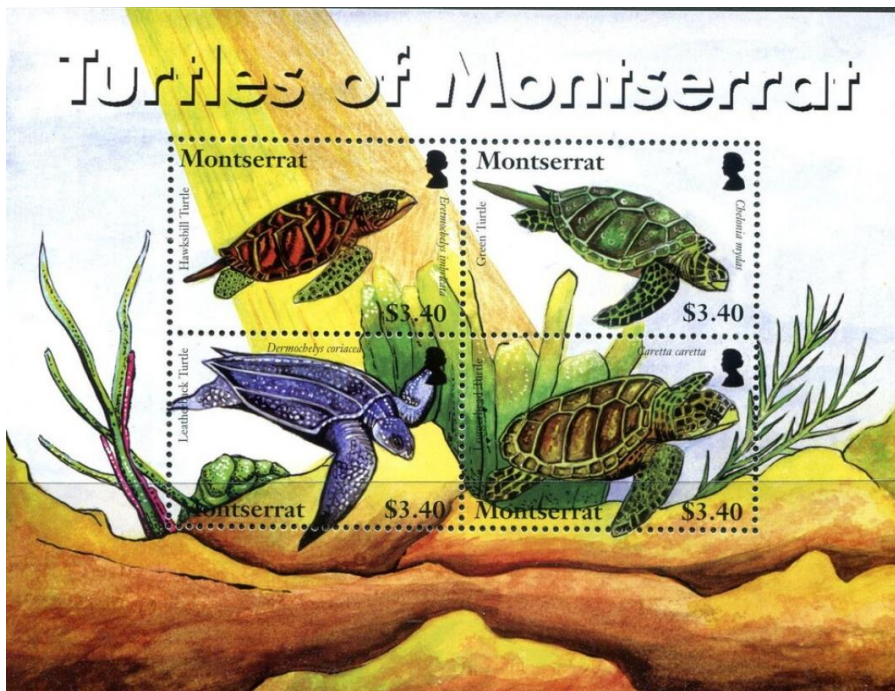

Montserrat, 2007
Michel MS 1382

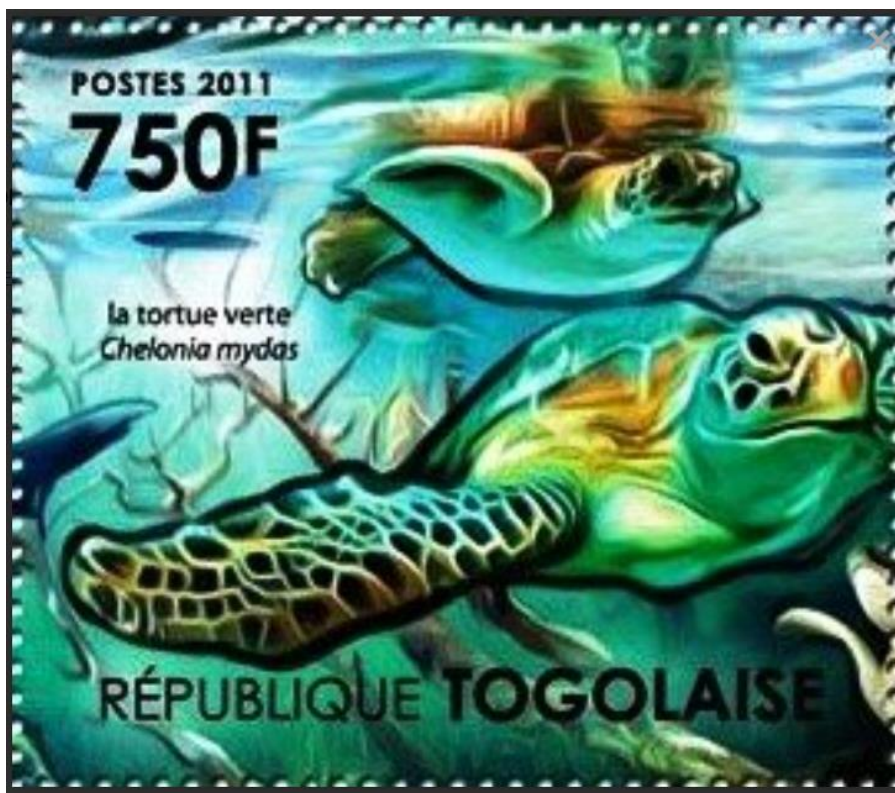

Montserrat, 2007

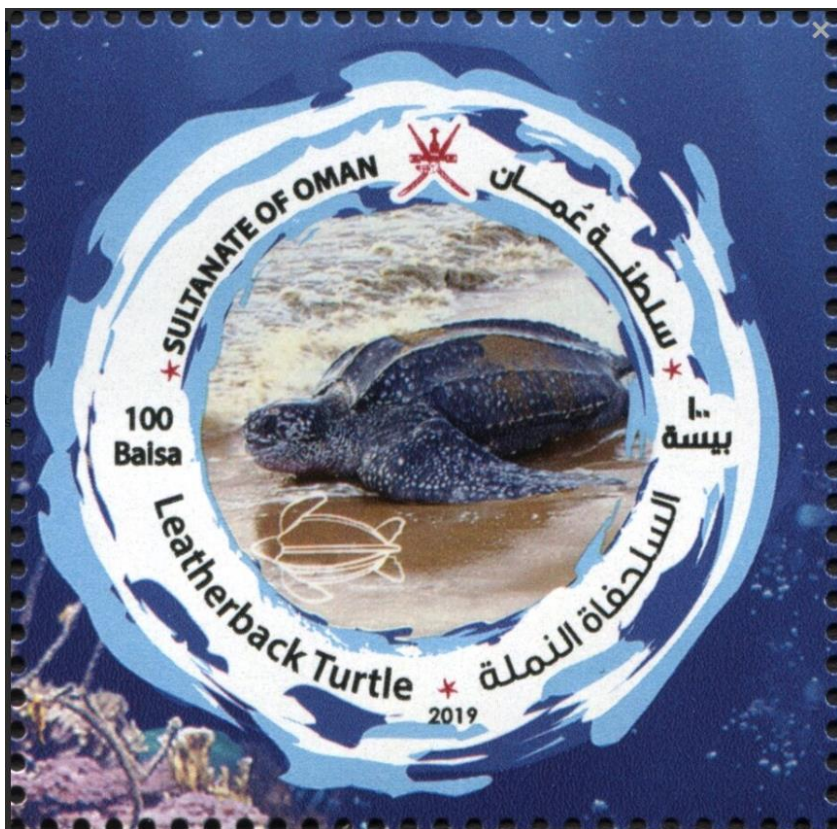
Michel MS 1383

Montserrat, 2007
Michel MS 1379-1382KB

Togo, 2011
Michel TG 4156

Omán, 2019
Michel OM 894

Omán, 2019
Michel OM 895

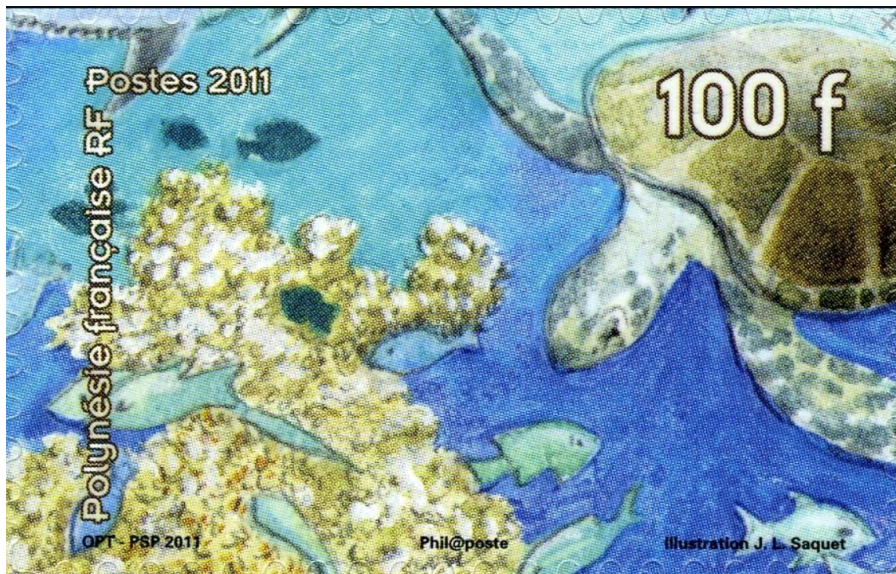
Omán, 2019
Michel OM 897

Omán, 2019
Michel OM 898

Omán, 2019
Michel OM BL105

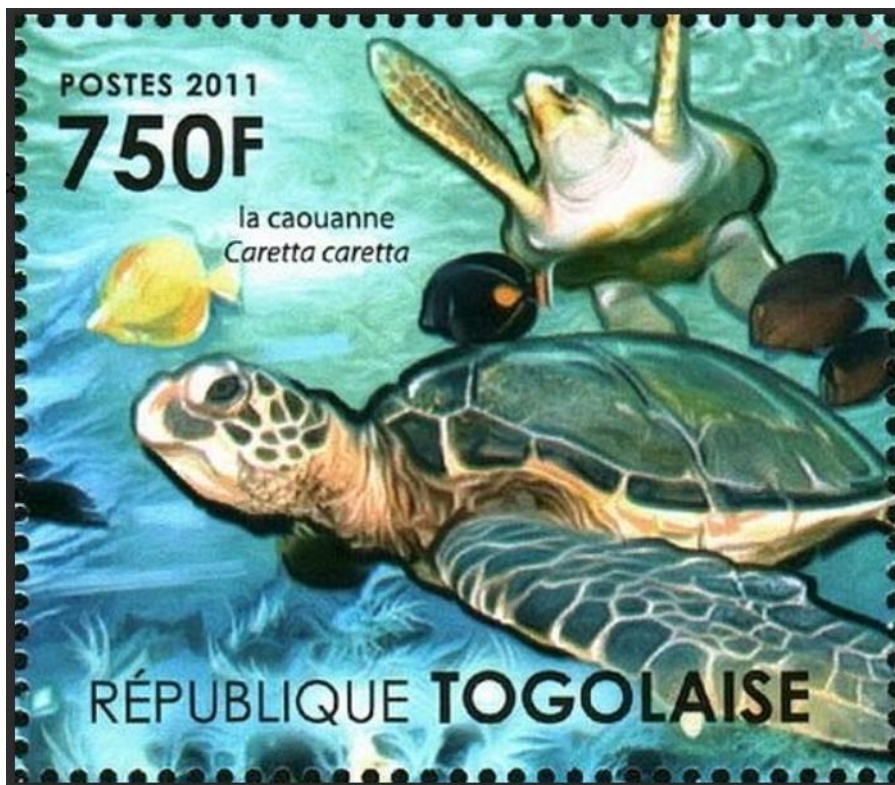

Francia Polinézia, 2011

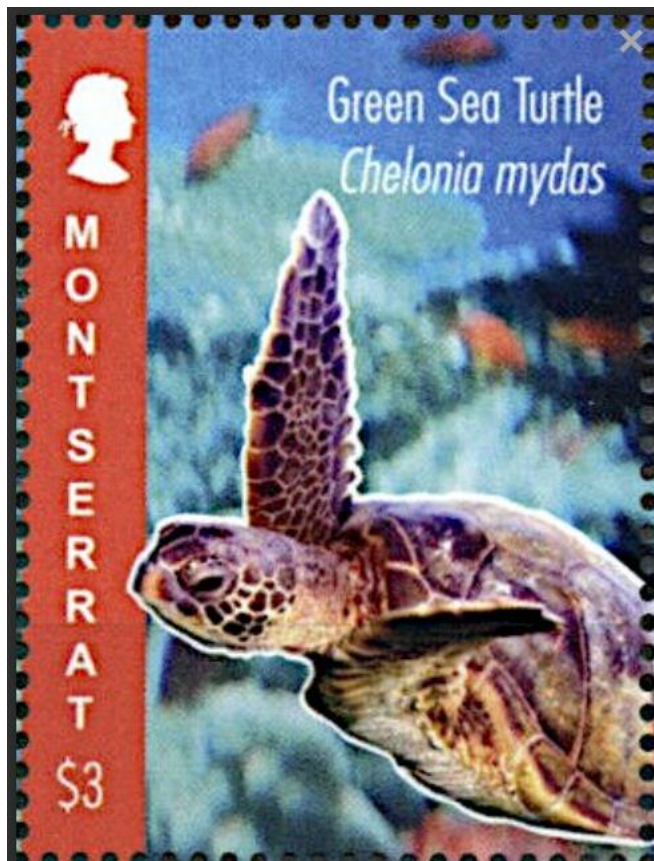
Michel PF 1166

Japán, 2011
Michel JP 5753

Togo, 2011
Michel TG 4198

Montserrat, 2012
Michel MS 1616

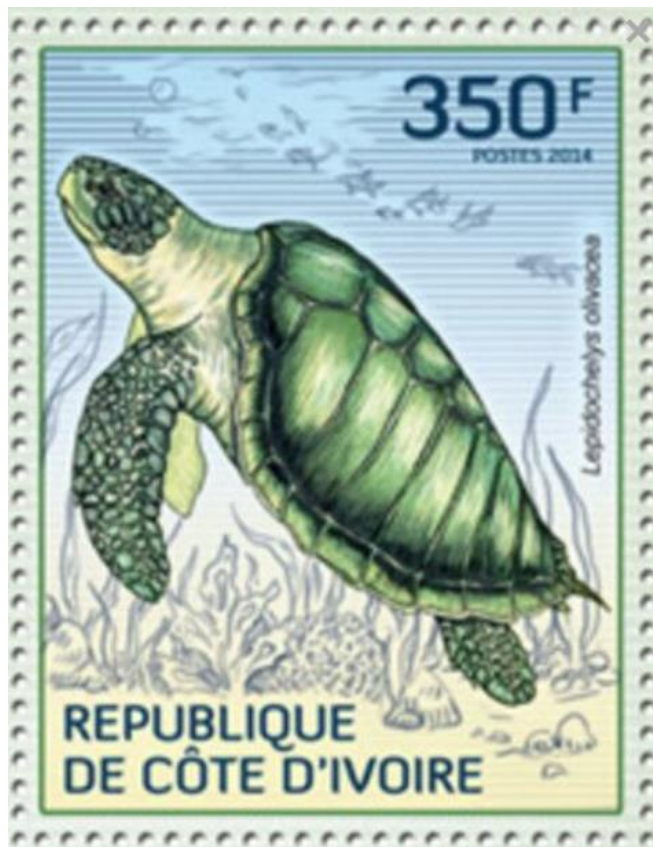

Észak-Korea, 2013

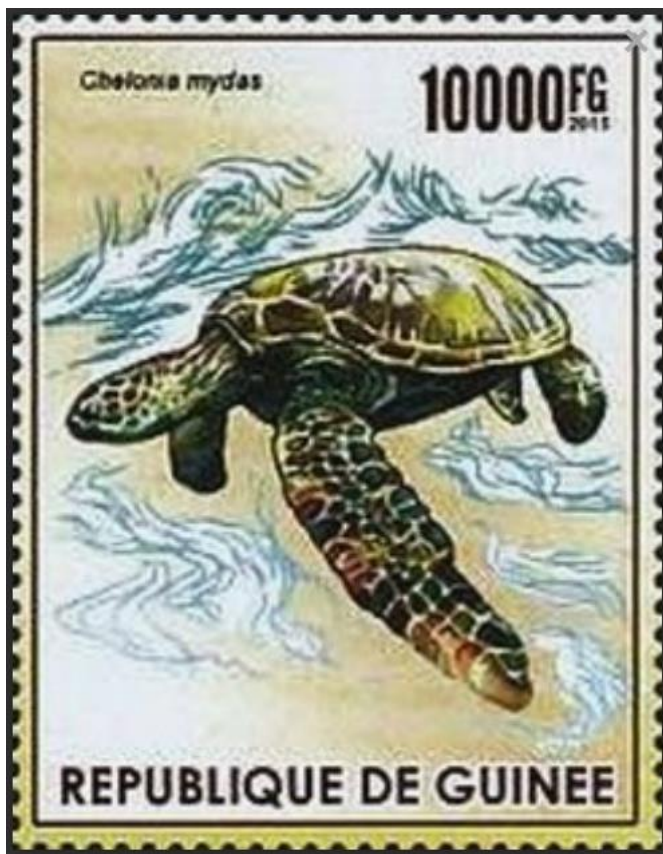
Michel KP 5978

Palau, 2014
Michel PW 3552

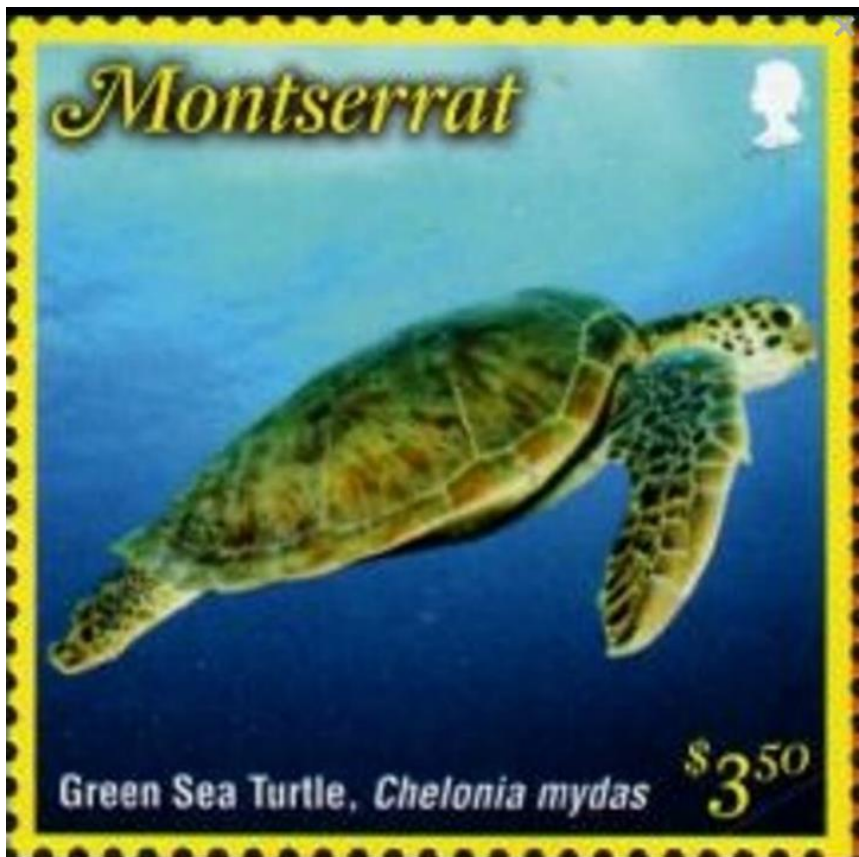
Elefántcsontpart, 2014
Michel CI 1525

Guinea, 2015
Michel GN 11291

Montserrat, 2015
Michel MS 1757

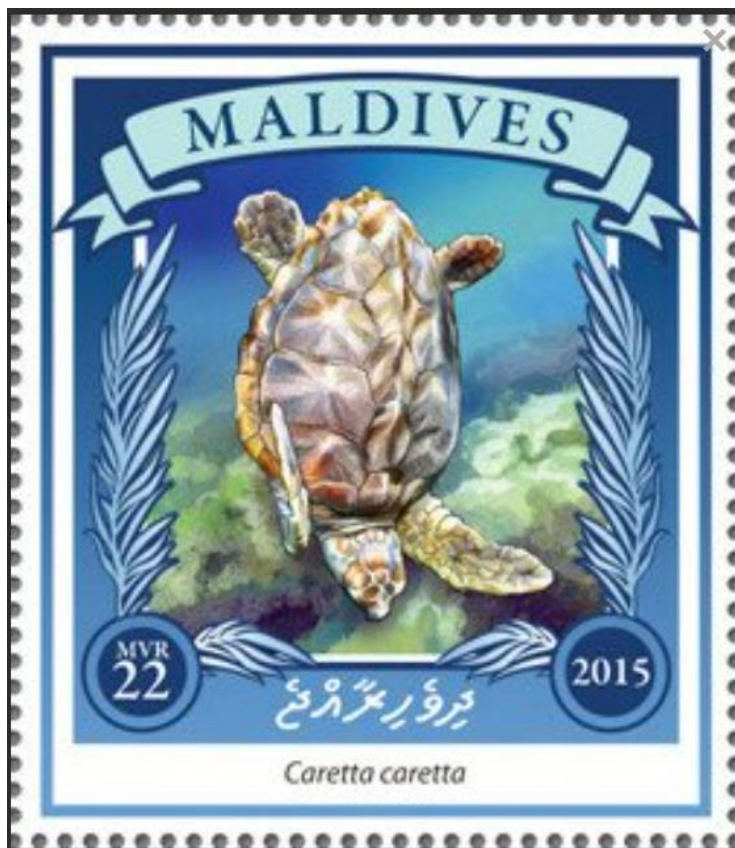
Montserrat, 2015

Michel MS 1823

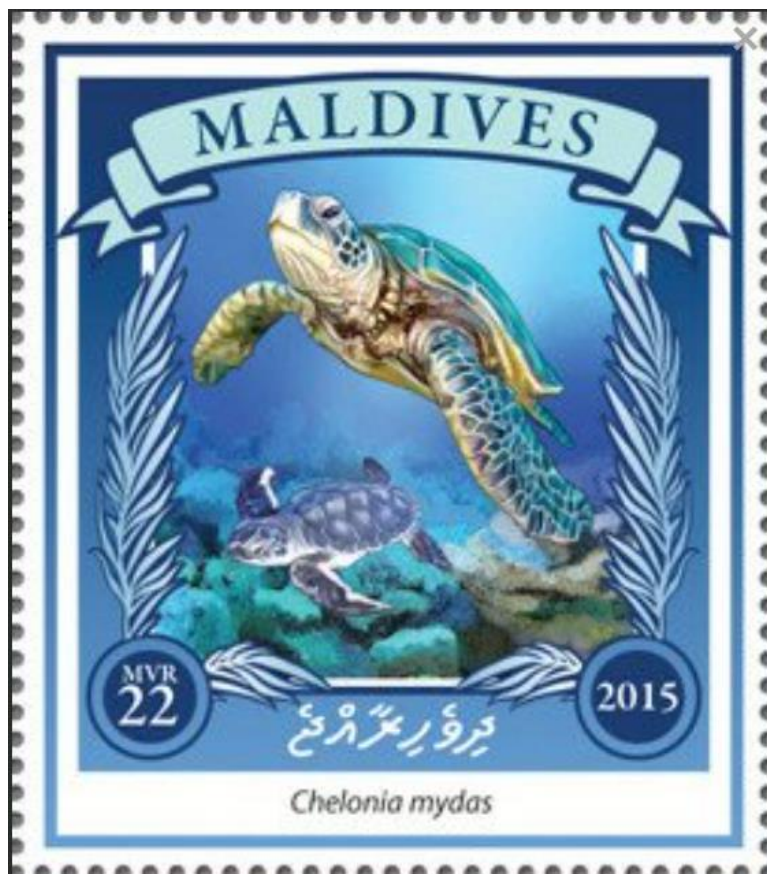
Maldív-szigetek, 2015

Michel MV 5911

Maldív-szigetek, 2015

Michel MV 5913

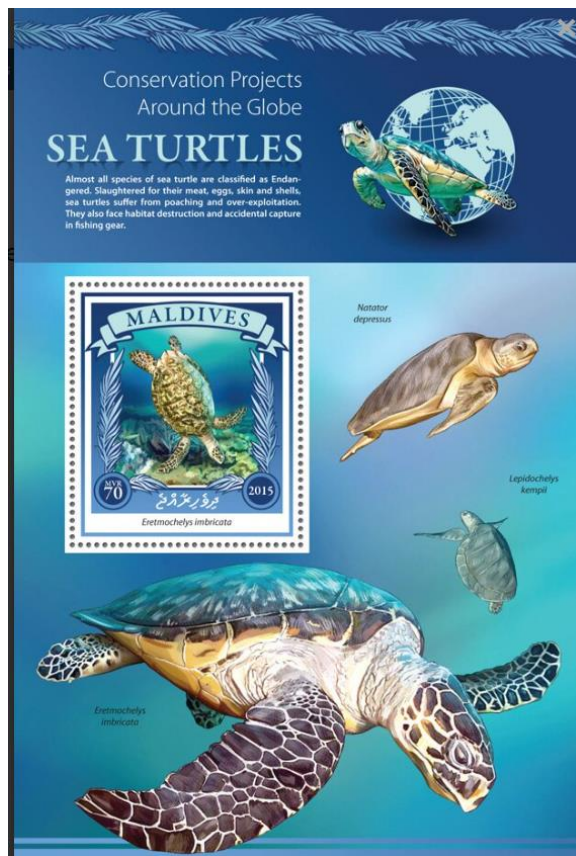
Maldív-szigetek, 2015

Michel MV 5914

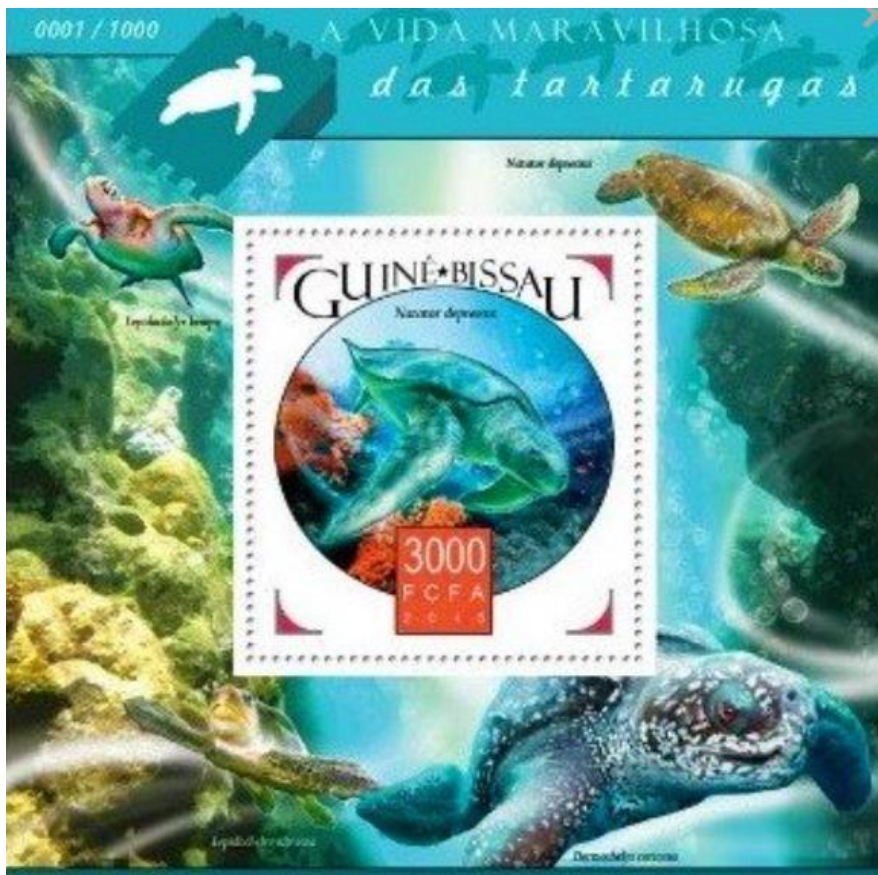

Maldív-szigetek, 2015

Michel MV 5915

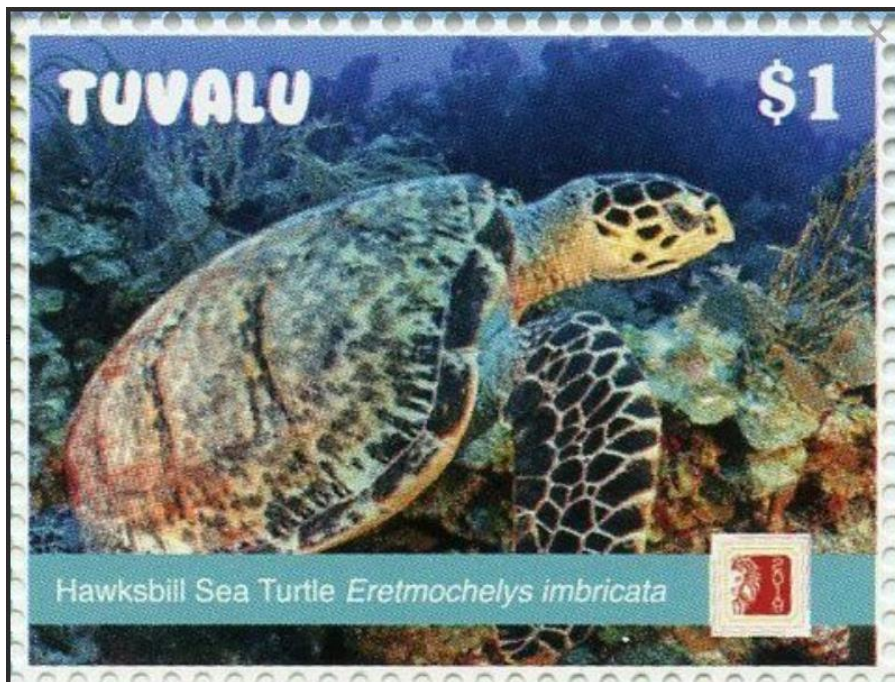
Maldív-szigetek, 2015
Michel MV BL843

Bissau-Guinea, 2015
Michel GW BL1448

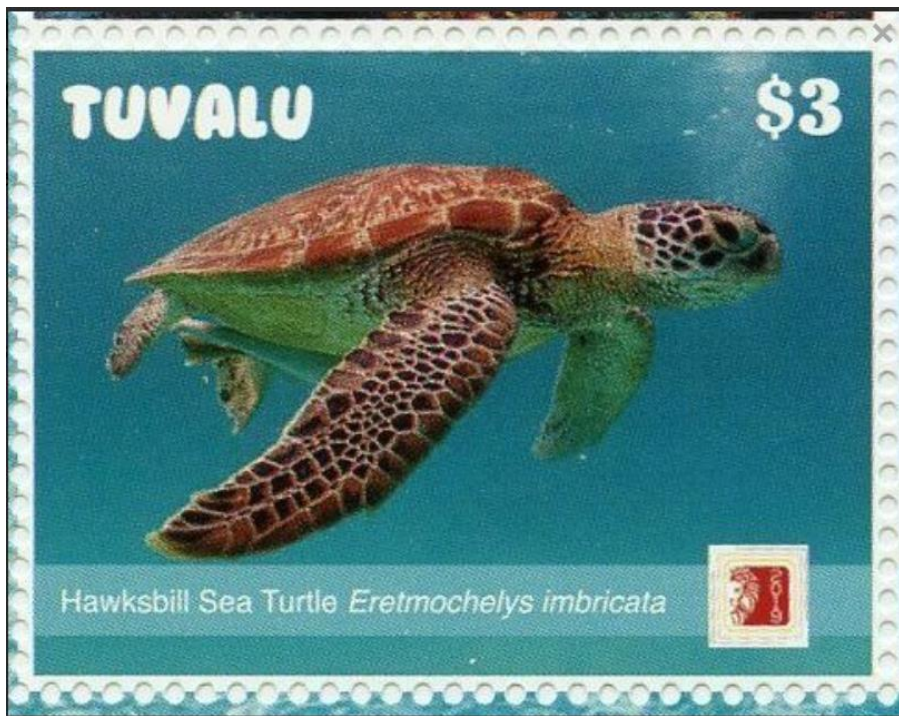
Montserrat, 2016
Michel MS 1824

Tuvalu, 2019
Michel TV 2493

Tuvalu, 2019
Michel TV 2494

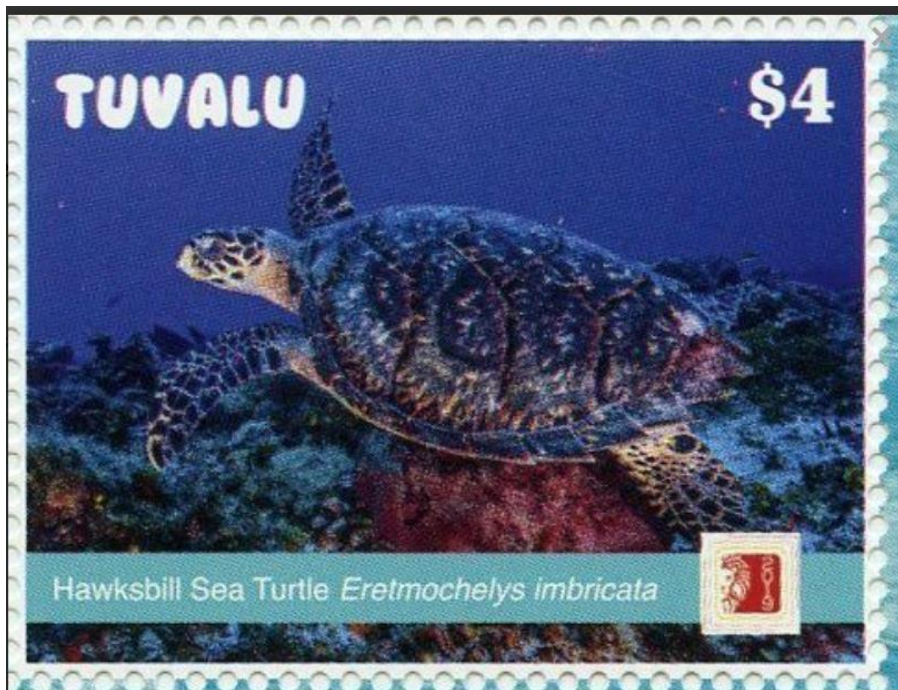
Tuvalu, 2019
Michel TV 2495

Guinea, 2019
Michel GN 13549

Guinea, 2019
Michel GN 13550

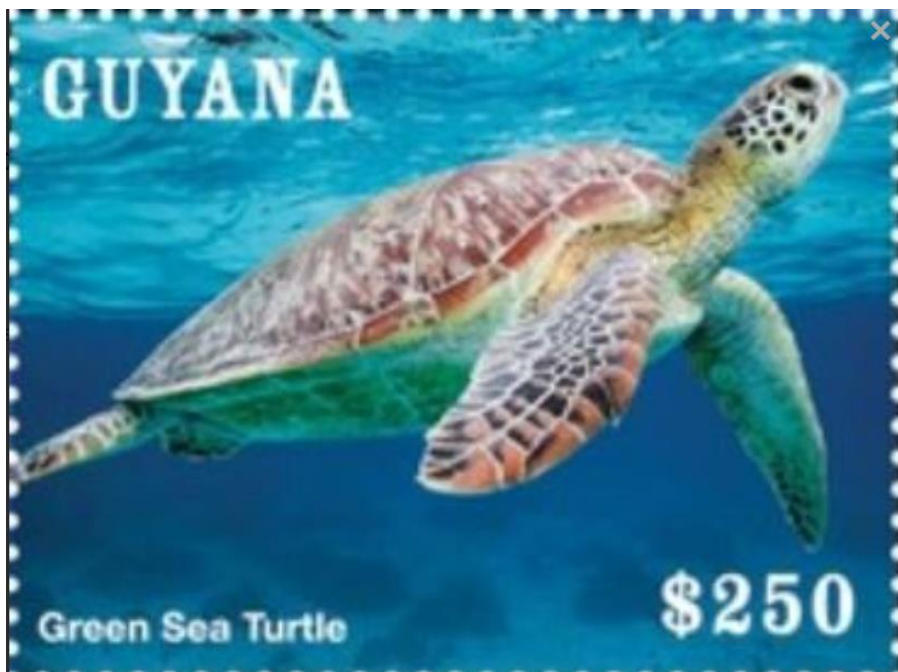

Tuvalu, 2019
Michel TV 2496

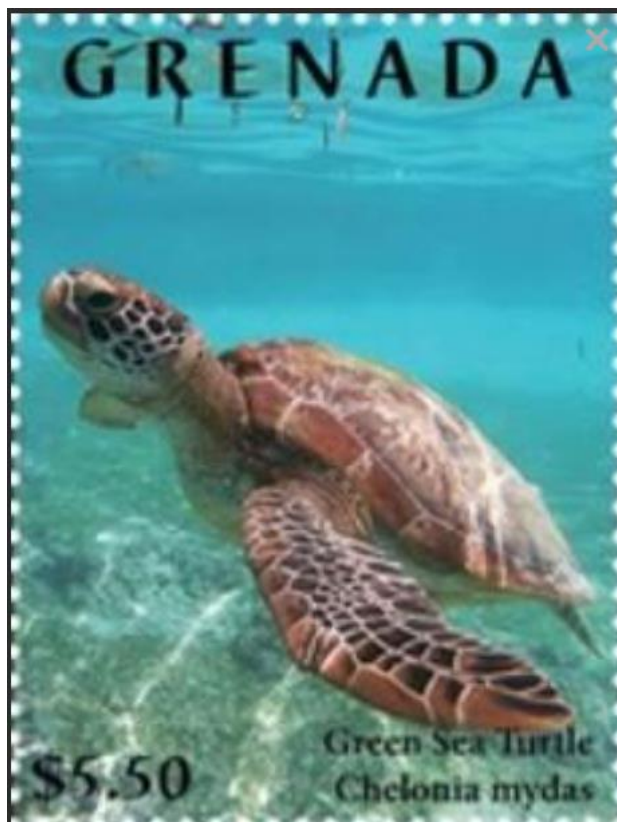

Cook-szigetek – Rarotonga, 2020

Michel CK-RA 128A–131AKB

Guyana, 2021
Michel GY 9819

Grenada, 2021
Yvert et Tellier GD 6508

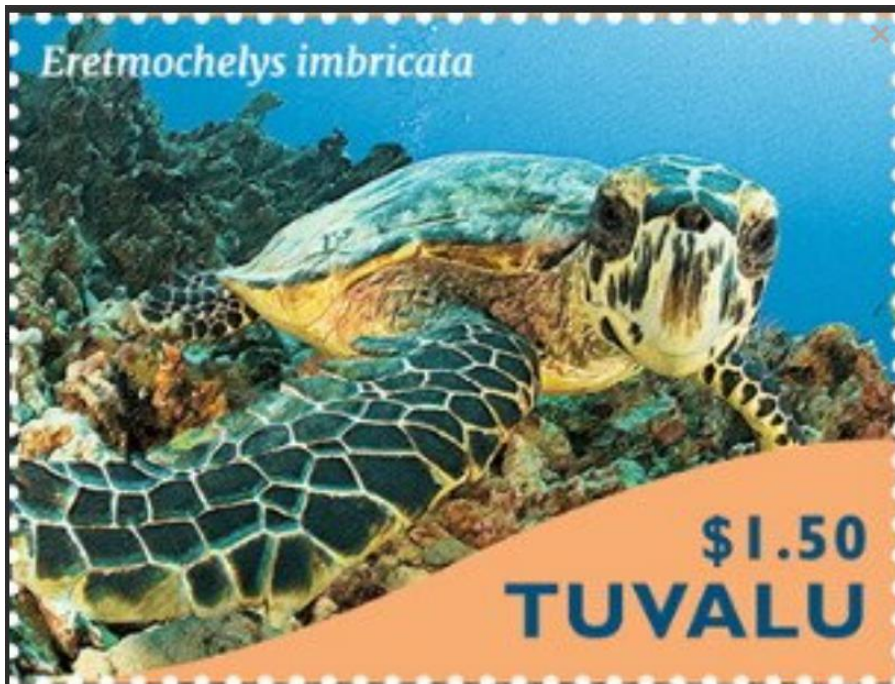
Tuvalu, 2022
Michel TV 2843

Tuvalu, 2022
Michel TV 2844

Tuvalu, 2022
Michel TV 2845

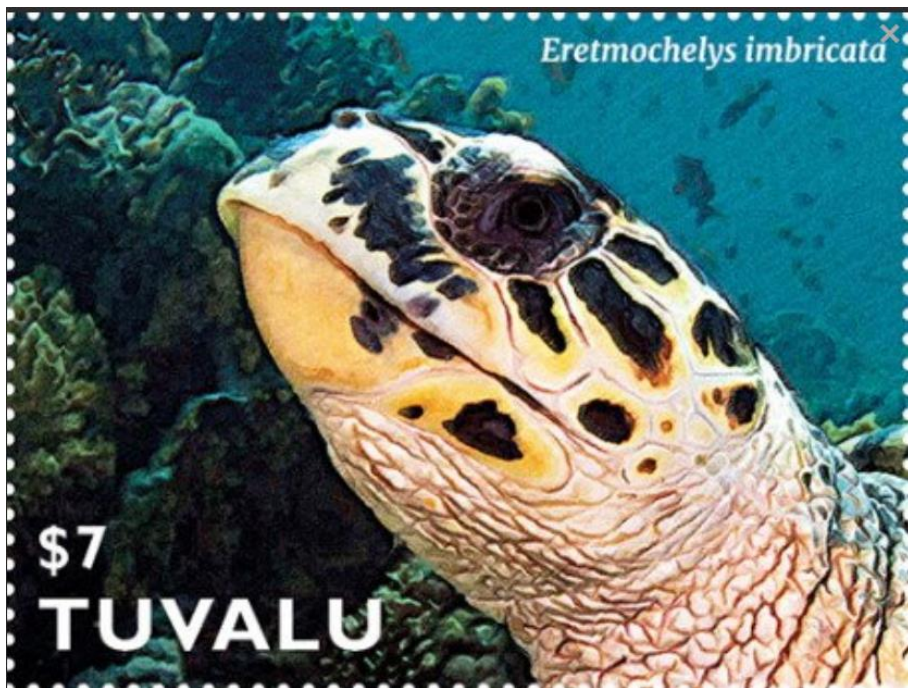
Tuvalu, 2022
Michel TV 2846

Tuvalu, 2022
Michel TV 2847

Tuvalu, 2022
Michel TV 2848

Tuvalu, 2022
Michel TV 2849

Burundi, 2022
Yvert et Tellier BI 2606

سازمان حفاظت محیط زیست
Department of Environment

I.R.IRAN جمهوری اسلامی ایران

1850 Rls.

Chelonia mydas

۱۸۵۰ تومن

لاک پشت بزرگ

۱۳۸۸ - ۲۰۰۹

I.R.IRAN جمهوری اسلامی ایران

650 Rls.

Eretmochelys imbricata

۶۵۰ تومن

لاک پشت منقار صاف

۱۳۸۸ - ۲۰۰۹

I.R.IRAN جمهوری اسلامی ایران

1500 Rls.

Chelonia mydas

۱۵۰۰ تومن

لاک پشت بزرگ

۱۳۸۸ - ۲۰۰۹

I.R.IRAN جمهوری اسلامی ایران

1000 Rls.

Eretmochelys imbricata

۱۰۰۰ تومن

لاک پشت منقار صاف

۱۳۸۸ - ۲۰۰۹

همکاری برای حفاظت از لاک پشت های دریایی

Cooperating to Conserve Marine Turtles

